

Politika

Kemal Kılıçdaroğlu

CHP'nin yükselen milletvekili, sorularımız çerçevesinde son dönemlerde Türkiye'de tartışılan konulara değiniyor.

Sayfa 8

Yaşam

Eda Bozköylü

Uzun süredir tartışılan ve bir türlü gündemden düşmeyen Ergenekon soruşturmasına farklı bir bakış açısı.

Sayfa 2

Gündem

Bernard Emié

Fransa'nın Türkiye Büyükelçisi, son gelişmeler ışığında Türk-Fransız ilişkilerini yorumluyor.

Sayfa 3

Aujourd'hui la Turquie Türkçe

Supplément gratuit au numéro 50, Juin 2009 d'Aujourd'hui la Turquie

N° ISSN : 1305-6476

Politika Günlüğü
Hüseyin Latif

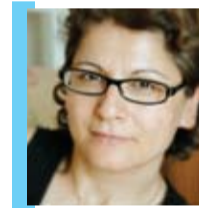
Tarihe Not Düşmek

Bir gazete yayımlamak düşünce, ideal ve finansmanın birleştiği üç ayaklı bir yapı olmalı.

1535'te Kanun-i Sultan Süleyman ile Fransa kralı I. François'nın işbirliğiyle başlayan 474 yıllık Türk-Fransız ilişkilerini günümüz ekonomik ve sosyal koşullarından da esinlenerek ortak bir amaç uğrunda birleştirmek de yukarıdaki tanımın çerçevesinde kalır. Elli aydır yayımlanan *Aujourd'hui la Turquie* gazetesi ise aldığı birçok desteğe rağmen, bazı kişi ve kurumların bazen doğrudan bazen de sinsice kösteğine maruz kalmıştır. Bazı ticari kurumlar organize bir şekilde bu gazeteye destek vermemekte direnmektedirler. Direktörün de ötesinde, bu konuda bazı çabalar harcadıkları belgeleriyle mevcuttur. İşte bu koşulların ve global krizin Türkiye'ye de yansıyan etkisinin yoğun bir şekilde hissedildiği bir ortamda *Aujourd'hui la Turquie* 50. sayısını, elinizdeki 52 sayfalık Haziran 2009 sayısıyla güzel bir tesadüf sonucu Fransa'da Türk Mevsimi arifesinde kutlamaktadır. Ama yukarıda da belirttiğimiz nedenlerden dolayı "Fransa'da Türk Mevsimi", Türkiye'nin Frankofon ülkelerdeki bir numaralı propaganda aracı *Aujourd'hui la Turquie* gazetesinin katılımı olmaksızın başlayacaktır. *Aujourd'hui la Turquie* bugün artık, Türkiye, Ortadoğu ve AB ülkelerindeki uzmanlar için bir başvuru kaynağı, bir referans gazetesidir. Yazarlarımız çeşitli televizyon, gazete, internet sitesi ve kurumlara, Türk-Fransız ilişkileri başta olmak üzere değişik konularda görüş bildirmektedir. *Aujourd'hui la Turquie* daha çok uzun yıllar Türk-Fransız ilişkilerinde olduğu gibi, bölge ülkeleri ve dünyanın diğer etken büyük ülkeleriyle Türkiye arasındaki ilişkilerde, Türkiye Cumhuriyeti devletinin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün gösterdiği çağdaş yol doğrultusunda, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne entegrasyonu için dostluk ve barıştan yana, olumlu ve yönlendirici bir rol oynamak istemektedir. *Aujourd'hui la Turquie* dünyada ve bölgede barışın kalıcı bir şekilde sağlanması için çaba harcayan, ticari ve kültürel ilişkilerin yoğunlaştırılması yönünde gayret sarfeden ülkelerin, sivil toplum kuruluşlarının ve kişilerin girişimlerinin yanında olacaktır. Huzurunuzda tarihe not düşülür.

* Dr. Hüseyin Latif

Avrupa'lı Türkiye ve Düşünce Özgürlüğü İçin 50 Ay

* Mireille Sadége

Ve işte 50 sayı oldu bile! Bu seferki özel bir yazı, çünkü ilk defa bu kadar çok heyecan duyuyorum. Bu gazete, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılma müzakerelerinin başlangıç tarihinden daha önce yayımlandı, o zamandan beri de bu olayları takip ediyor. Yayımlanan 50 sayı bu sürecin kazançlarını, eksikliklerini anlattı ama bu ülkedeki frankofoniye unuttuğundan Fransız-Türk ilişkilerinin önemine de değindi. Buna inanmanız için yapmanız gereken tek şey, gazetemizin internet sitesinde (www.alaturque.com) bulunan eski sayılarını incelemek... AB ile bütünleşme sürecinde Türkiye'nin demokratikleşmesi gelişme gösteriyor, bu gelişim AB ile ya da AB olmadan da devam edecektir. Öyleyse, eğer Birlik, bu hassas hatta kimi zaman karmakarışık olan süreç boyunca gerçekten güvenilir bir ortak gibi davranabilirse; sonunda güçlü, demokratik ve Avrupa değerlerine saygı duyan bir üye veya bir müttefik (şimdiden bilemiyoruz) kazanacaktır. Avrupa Birliği, yarının güçlerine karşı bu müttefikliğe veya üyeliğe ihtiyaç duyacak, aynı zamanda uluslararası planda daha da güçlenecektir. Yoksa demokratikleşme süreci daha zor bir şekilde olsa bile hep devam edecektir; ama Avrupa, gücünün ve değerlerinin dünya çapında yükselmesini sağlayacak olağanüstü bir imkandan yoksun kalacaktır. Kısacası AB daha çok açılmak için fırsatı elinden kaçıracaktır.

Aujourd'hui la Turquie'ye gelince...

O artık bir veya on sayı değil, tam elli sayıya sahip; sanatsal, politik, ekonomik alanlardan, düşüncelerini açıklamak için en temel hakları olan düşünce özgürlüğüne başvuran birçok gazeteci, yazar ve araştırmacının yazdığı bir gazete. Düşünce özgürlüğümüze pek çok kez karşı konmak istendi fakat hiç kimse bunda başarı elde edemedi.

O halde, *Aujourd'hui la Turquie*'nin adını engellemek ve kayboluşuna katkıda bulunmak isteyen bugün var olan bu ittifaklara karşı dikkatli olun.

Bu yazımı 62. Cannes Film Festivali'nin açılış töreni gerçekleşirken yazıyorum. Bu festival eşsiz, özgür ve çok özel bir olay. Jüri başkanı Isabelle Huppert, açılış konuşmasında şunları söyledi: "Sinemacılar düşlüyorlar ve biz onları hatırlıyoruz, hatırlamak için sinemaya gidiyoruz. Onlar bizi özgürlükleri ve direnişleri sayesinde ikna ediyorlar"... Genel yayın yönetmenimiz de bu son yazısında aynı şeyi yazmış, "Bizim bugünkü yazılarımız yarının tarihi için notlardır".

Isabelle Huppert konuşmasına devam ediyor, "Bir film halk tarafından bitirilmelidir, 1000 tane seyirci olursa 1000 tane film olur". Ve yazımı, sizi gazetemizi desteklemeye/desteğinize devam etmeye davet ederek bitiriyorum, böylece *Aujourd'hui la Turquie*'nin gücü sizin de gücünüz olacaktır.

Hepinize teşekkürler.

* Mireille Sadége

* Bilge Demirkazan

Hayal, Gerçek Olurken...

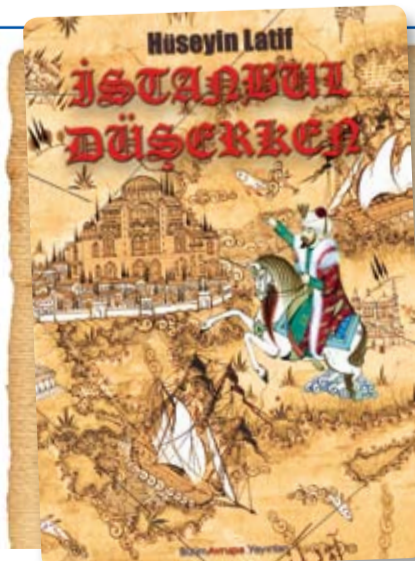
Bir hayaliniz vardır, o hayali kafanızda detaylandırırsınız, o artık bir projedir. Proje adım adım eyleme dönüşür. Hayaliniz artık gerçektir. *Aujourd'hui la Turquie* de önce bir hayaldi. Hüseyin Latif'in hayali...

Ben de bu hayali gerçeğe dönüştürmek üzere bir araya gelmiş olan ekipteydim. Yola beraber çıktık. Bu yazıyı yazmamın sebebi de işin mutfağında bulunmuş biri olarak siz değerli okuyucuyla gazetenin bugünkü süreciyle ilgili duygularımı paylaşmak.

Olmayan bir şeyi var etmekten yola çıkarak şu an elinizde tuttuğunuz gazeteyi bir çocuğa benzetsem çok mu romantik gelir size bilmem. Ama bütün süreç göz önüne alındığında, işin yaratma kısmında yani mutfağında yer alıyorsanız inanın çok da abartılı bir benzetme değil bu.

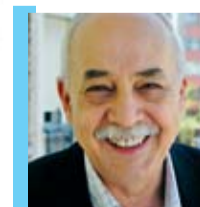
Büyük sermayesi olan bir işadamı değilseniz gazeteden para kazanamazsınız. Ama bunu bilmek Hüseyin Latif'in heyecanını söndürmedi. Eh illa çok varlıklı mı olmak gerekiyor çocuk sahibi olmak için; o çocuğun gelişimini, dünyaya ve çevresine kendi varlığıyla katacağı değeri izlemenin mutluluğu neyle ölçülür? Biz de Ocak 2005'te ince hesaplar yapmadan kültürlerarası köprü olma hayali ile yola çıktık. Enformasyon çağında, ötekenden haberdar olma, ötekini tanıma, anlama, farklılıkların nasıl da hoş bir ahengi olduğunu keşfetmeye çağrı olacaktı *Aujourd'hui la Turquie*, öyle de oldu.

Devamı Sayfa 4'te

"İstanbul Düşerken", Hüseyin Latif'in yeni romanı

Hüseyin Latif, "Mavi Ölüm", "Sence Aşk Nedir?" ve "Bitmemiş Hikayeler" den sonra, masal tadında kaleme aldığı son romanı "İstanbul Düşerken" de bu defa Fatih döneminden İstanbul'un işgali'ne ve oradan da günümüze uzanan bir aşk hikayesi anlatıyor okurlarına. Yazarın zaman içinde yaptığı yolculukta, etkileyici bir aşk hikayesi önümüzde kat kat açılırken, İstanbul şehrinin kaderini belirleyen kritik dönemler, bu dönemlere ait para, din, iktidar ve çıkar ilişkileri de açığa çıkarılır.

* Kemal Belgin

Şapka!

Bir deyim vardır; hemen hemen her dilde kullanılan... Hele hele Fransızlar arasında... "Chapeau" derler, hayranlık duydukları ya da başarılması güç bir işin bitirilişinde... İşte *Aujourd'hui la Turquie* gazetesi de bunlardan biridir. Zor ekonomik koşullarda, inanılmaz özveride bulunanların çıkardığı "Türkiye'nin tek Fransızca gazetesi"...

Devamı Sayfa 4'te

Cennet Bahçesi

* Ayşe Buyan

Sarı mimozalar açmış, tozları burnumu gıdıkıyor, yokuş yukarı çıkıyorum uzun gövdeli kestane ağaçları ve her an üzerime düşebilecek dikenli kestane yumruları arasında... Taze çiçek kokuları birbirine karışmış ve ben hala tepeye tırmanıyorum, zirveye... Gösterişle sallanan kadın küpesi gibi, kavruk dallarda sallanan keçiboynuzu meyveleri... Uzaniyorum ve alıyorum elime, sonra hemen ağzıma götürüyorum bir çocuk gibi... Isırıyorum ve ballı lezzetini unutmak istemiyorum. Ağzımın kenarından akan ballını silerek gidiyorum zirveye. Yan yana çitlembik ağaçları onlar da cezp ediyor benliğimi; hiç durmadan topluyorum kıvrıdığım eteğime, bir yandan da etrafa bakıyorum, çıplak kalan bacaklarımı gören biri olmasın diye... İşte zirveye geldim bile; uzun kıvrık saçlarım dalgalanıyor rüzgarın şiddetiyle ve her çarpan saç telim kırbaçlarken yüzümü gülümsüyorum ve üşüyorum sessizce. İşte biraz oturup dinlenme zamanı şimdi... Çantamdan çıkardığım bir ders kitabını ekose eteğimin altına koyup, yumuşak bir yastıklı gibi hissediyorum. Bakıyorum engin maviye en derinden en yüksekte, bir boğaz dingini Kandilli'den... Aşk neymiş anlıyorum o zaman, "için sıcak bir sızıyla kaplıyken tüylerinin soğuktan ürperiyor olması". Yani aşk, tezatların bir arada olması...

İnce uzun direkli gemileri uzaktan görmek ve isimlerini okuyabilmek büyük tutkum o zaman ve o gemiler ardında kalan nokta büyüklüğündeki sandalların salıntısını izlemek, çapraz yapıp hız almış dumanı gri yolcu vapurlarını beklemek... Hep içimdeki yalnızlığı onlarda hissettiğim, büyük ve kalabalık yalnızlık... Belki bir sevgili, belki bir eş, belki bir çocuk özlemiyle yarım kalmış yaşamlarıyla, çoşan dalgaların üstünde güçlü durmalarıydı bende bıraktıkları. Büyük gösterişli küteller ve mavinin her çeşidinde her tonunda ve tüm gölgesinde... Uzakken yavaştan gider gibi, yakındansa bir o kadar hızlı. Yalnızlıkla yüzleşmek ve dertlerimle baş başa kalmak ayakta tutardı beni, oysa hep mutlu ve hep bir dolu insandı etrafımdakiler. Biliyordum bir zamandan sonra hep yaşlı olacağımı ve etrafta pek kimse kalmayacağını. O zaman "16 yaşındaydım, şimdi 30'umda... Hala bir gün yalnız kalacağımızı biliyorum ve güçleniyorum. Yalnızlık bir gün kendini tanıma fırsatını bulmaktır," diye düşünüyorum. Yaşadığın heyecanları, aşkları, sevgi dolu bakışları ve mis kokan tatlıları anımsayacağın sorumsuz bir dönem... Ne güzeldir yaşlılık kim bilir? Ağır işler ve büyük sorumluluklar almaya caksın artık, kırışık gözlerinin bir zamanlar ne bakışlar attığını hissederek övünmek anıların olacak ve o zaman ürettiğin ve bıraktığın her değere saygı duyulacak... Anı yaşamaktansa bir sonraki güzel anlara

zemin hazırlarken bulurdum kendimi. Okulum bitmeden iki sene önce, bir gün sonra bitecekmış gibi üzülürdüm ve ılık ılık ağlardım o aralıklarda. İnsanın en güzel insanlığını yaşadığı devre 0 ile 25 yaş arasıymış meğer... Sorumsuz ve babadan gelen parayla hayatın hakimi olmak güzelmiş. Gençlerin gülümsemesinin bir bebeğinki kadar saf ve temiz olduğunu şimdilerde anladım. Ama hayatın her evresi güzel yine de... O zamanlar mavi denizlere tepeden bakarken, hayaller de akıp giderdi enginlerde... Bir kariyer planlıyordum kendime, ya yazacaktım ya da bir kafeterya açacaktım. Bazen hayat terse akabilir diyordum, ama yine de hayallerimin kapısını açık bırakıyordum ki bir gün sınıksız sarılabilirim diye... Denize baktığım zirveden az ötede bir cennet bahçesi vardı, ismini kim koymuş bilmiyorum ama gerçekten koca bir cennet bahçesiydi. Demir lale motifli bir kapı, baktığım yerden koca bir kilitle hapsedilmiş ve açılmasın diye defalarca zincirlenmişti. Arkasında rengarenk çiçekler ve ağaçlar, küçük fiskiyeli bir süs havuzu ve içini kaplamış pembe beyaz çiçekleriyle birbirine sarılmış nilüfer yaprakları duruyordu. O kadar güzeldi ki... Üç katlı, tüm katları vitrayla kaplı camlarla süslenmiş bir küçük apartmanın bahçesiydi. Apartmanda kimin yaşadığını bilmiyordum ama Oya ağacı ile bezenmiş mutfak camı önünde, Singapurlu bir bakıcı ve dünyalar güzeli bir kız bebek her gün aynı saatte yemek yiyordu.

Galiba beni büyüleyen baktığım manzara dansa, o bebeğin saklı bahçedeki gülüşleri ve kahkahalarıydı. Sağlıklı pembe yanakları o güzel bahçeli evdeki en güzel şeydi. İşte o an anladım ilerde benim de bir kızım olacaktı, cennet bir bahçem olmasa da her mekanı cennet bahçesi gibi görmeye yetecek gülüşü olan bir bebek. Yıllar geçti, ben yazdım ve yemekler yaptım sevdiğime ve sonunda bir cennet bahçem oldu her şeyden güzel; o cennet bahçemin adı da Oya oldu. Anladım ki engin mavilere bakmak, hayal kurmak ve geleceği görerek yaşamak kendini tanıtmaktan geçermiş ve bunların hiçbirini hayal değil hedeflermiş. Hala yalnızlıktan korkmuyorum ve zamanı gelince yalnızlığı yaşamayı bekliyorum, çünkü görünmese de herkesin bir gizli bahçesi vardır köşesinde...

* Ayşe Buyan
abayan@gmail.com

Ergenekon: Bir Kuşak Çatışması

* Eda Bozköylü

Nisan yağmurları bu yıl güçlü bir poyrazla geldi. Poyraz ki ne poyraz; güneşi ortadan kaldırıp yirmi derecelik havayı soğuk bir kış gününe çevirdi. Şimdi pencereimin önünde oturmuş bir yandan pembeli kırmızılı sardunyalarıma bakıyor, bir yandan poyrazın başka dünyalara götüren uğultusunu dinliyor, bir yandan da son bir haftadır haberlerde izlediğim, gazetelerde okuduğum gelişmeleri anlamaya çalışıyorum. Anlamaya çalışıyorum, çünkü haberler yabancı olduğum bir dünyadan geliyor. Ergenekon soruşturması başlığı altında tutuklanan hocalarım, "darbe" kavramı etrafında gelişen süreç, hukukun sorgulanışı ve dahası "dava" içindeki hukuka aykırılık ve sürüp giden bir dolu tartışma... Bu dünya, benden önceki kuşağın dünyası; üstü örtülen olaylar, hakkında konuşulması yasaklanmış gerçekler ve bastırılmış duygularla dolu bir dünya. Belki bir umut ışığıdır, belki de hüznün, öfkenin ve acının hesaplaşmasıdır ya da yeni bir oyunun başlangıcıdır sadece. Annemle babamın kuşağı kendi içinde hesaplaşadursun, ben de kendi kuşağım için, kendi pencereden toplumsal yaralarımıza bakmaya girişiyorum bu yazıda. Ben 80 kuşağı çocuğuyum. Darbenin çocuğu; ne olduğunu bilmediğim darbenin. Kendimden önceki tarihin yabancı, kendimden sonraki zamanın eğretisi... Kendimce, ben doğarken beni dışlamış bir dünyada yaşıyorum. Bu dışlanmışlık duygusu özellikle yakın tarihe olan yabancılaşım her yüzleşmemde daha da derinleşiyor. Bunun son örneği ünlü tarihçi Murat Belge'nin hayatını konu alan "Bir Hayat" kitabıdır. 60'ları ve 70'leri ancak, anne-babamın hikayelerinden, dönemin Türk filmlerinden ve fotoğraflarından

takip eden ben, Murat Belge'nin hayatı ışığında, 60'lardan itibaren yaşanan toplumsal dönüşüme tanık oldum ve ardından Nurdan Gürbilek'in "Vitrinde Yaşamak" kitabıyla da 80'lerden sonra süren hayatın dinamiklerini tanıdım. Burada benim için en dikkat çekici noktalardan biri, bilginin toplum içindeki yeri ve etkinliğiydi. 60'larda en eğitimlisinden en eğitimsizine kadar halkın belli bir toplumsal bilinçle yaşadığını ve hem kendi yaşamlarını hem de içinde yaşadıkları toplumu şekillendirebildiklerini gördüm. Bugün büyük ölçüde anlamını yitirmiş olan meslek odaları, sendikalar ve dernekler aracılığıyla her birey toplumsal dönüşüme katkıda bulunabiliyordu. Toplumsal bilincin, işte tam da bu "katkıda bulunabilme olasılığı" sayesinde daha üst bir seviyede geliştiğini düşünüyorum. Belirttiğim gibi bu yazıyı kendi yaralarımın etrafında yazıyorum. Benim kuşağıma atfedilen kusurların penceresinden bakarak. Toplumsal dönüşüme katkıda bulunma noktası da yaralarımın başında gelir. Elinizdeki bilginin işe yarama olasılığının farkında olmak, o bilgiyi hem sorgulamanızı hem de işlemenizi sağlayacak en önemli noktadır bana kalırsa. İşte bizim kuşağımızda eksik olan temel taşlardan biri ve en önemlisi budur. Öğrendiğimiz bilgi, öyle kısıtlı bir alana ait ve yine aynı şekilde öyle kısıtlı bir alanda etkili olabiliyor ki, çoğu zaman "hayatın gerçekleri" arasında anlamını yitirip kayboluyor; yani etkinliğini yitiriyor. Bilginin dönüşümdeki etkisinin bu kadar daraldığı bir alanda nüfusun büyük bölümüne düşen rol, izleyici rolü olabiliyor, çünkü hayatın geçekleri kişiyi toplumsal arenada değil, bireysel alanda etkin olmaya zorluyor. Bu gerçekler, yine çok kısıtlı bir alanda tanımlanmış ve genel kabulü sağlanmış birkaç noktadan ibaret: Ne kadar para kazandığın, nerede okuduğun, ne kadar popüler oldu-

ğün, ne kadar büyük bir şirkette çalıştığın... Anlayacağınız bizim kuşağımız, bizden önceki kuşağın bizim için yarattığı "büyük" ve "çok" olan her şeye sahip olarak "başarmayı" öğrendi, katkıda bulunup geliştirerek değil. Bilginin etkinliğini yitirmesi sadece bizim kuşağımızın değil, toplumun büyük bölümünün de izleyici rolüne geçmesine neden oldu. Nitekim bugün siyasal arenadaki oyuncular hakkında konuşulanlar, 30 yıl öncekilerle hemen hemen aynı. İşte tam da bu noktanın benim kuşağım açısından sorgulanmaya değer olduğu inancındayım. Bu dönüşüm sürecini yukarıda adını andığım iki kitap aracılığıyla izlemeye gayret ettim. 80'lere kadar entelektüel birikimiyle pek çok önemli süreci başlatmış ve geliştirmiş olan nice değerli insan, 80 sonrasında kabuğuna çekildi veya şekil değiştirdi. Yeni düzenin benim kuşağıma yansması ise özellikle bilginin dönüştürme etkisi ve izleyici konumuna geçişi üzerinde oldu. Dönemin aydınlarının sahneyi terk etmeleri, "bilginin esirgenesi" anlamına dönüştü. Çünkü sonraki süreçte okullar aracılığıyla paylaşılan bilgi, soru sormayı gereksiz kılacak derecede hazır ve işlenmişti. Toplumsal değerler tamamen yer değiştirdi ve sınırlar koyu renkli kalemlerle çizildi. Gruplaşmanın yasaklandığı, kontrolün sıkı sıkı sağlandığı ve eğitim sisteminin kontrollü bilgi akışıyla yeniden düzenlendiği bir dünya oluştu. Bu dünyada bilginin nereden geldiği ve nerede kullanılacağı o kadar net ki, insanlar bu bilgiyi sorgulamayı ya da geliştirmeyi aklına getirmiyor. Bu böyle ve bu kadar. Bizim için her şey o kadar "bu kadar" ki; "bir şey yapmaya değmez", "hem memleketi biz mi kurtaracağız?", "bu işleri yapanlar zaten var, biz kendi işimize bakalım"! Bireysel ve toplumsal alandaki hareketlerin halka yansması tamamen medyanın kontrolünde; dolayısıyla

sosyal ve siyasal alandaki oyuncuları da büyük ölçüde medya belirliyor. Bugün herhangi bir sebepten, sanat aracılığıyla yapılan bir eylem bile belli sayıda kişiye ulaşabiliyor ve ancak "güzelmiş" etkisi yaratabiliyor. Peki, söylenecek hiçbir şey yok mu? Elbette var ve bu durumda söylenecek sözleri yine bizden önceki kuşak söylüyor. Çünkü bu hala onların oyunu, 30 yıldır bitmeyen bir oyun. Bize ve bizden sonraki kuşaklara borçlu oldukları şeylerin miktarı ise gitgide artıyor: Söz söyleme hakkı ve alanı, düşünme ve yaratma hakkı ve alanı, adalet hakkı ve alanı, özgürlük hakkı ve alanı ve en önemlisi kendi dünyamızı yaratma ve burada yaşama hakkı! Ergenekon Soruşturması'nın sadece unutulmuş kavramları yeniden gündeme getirmesi bakımından bile çok önemli olduğunu düşünüyorum. Diğer taraftan Ergenekon'un, hikayeleriyle büyüttüğüm bu kuşağa başka bir perspektiften bakma ve dahası dönemi ve sonrasını sorgulama cesareti vermesi de çok önemli. Çünkü bizim kuşağımız 68'lerin kahramanlık hikayeleri ve efsaneleriyle büyüdü. Onların çabaları, onların acıları, onların vicdan azapları, onların yaraları, konuşamadıkları, yaptıkları, yapamadıklarıyla şekillenen bir ömrü yarlamak üzereyiz. Şimdi de onların hesaplaşmaları var sahnede. Ben kendi adıma, 68-78 kuşağının yazdığı, yönettiği ve oynadığı oyunu artık ne izlemek istiyorum ne de dinlemek. Yaşanan süreç hesaplaşma mıdır yoksa ödeşme mi, bilmiyorum, önemli mi onu da bilmiyorum. Dileğim, Ergenekon ile olumlu ya da olumsuz şekilde (her iki şekilde de yine onların yönettiği süreçlerin eseri) gündeme gelen hak, hukuk, adalet, özgürlük, demokrasi gibi kavramların yerini bulması ve bu oyunun bitmesi; çünkü her geçen gün yeni kuşak için ödenmesi gereken yeni bir fatura anlamına geliyor.

* Eda Bozköylü

Türk-Fransız ilişkilerinde son durum

"Tekrar eden çıkmazlara rağmen, Fransa ile ilişkiler çok önemli ve bu tüm siyasi, ekonomik ve kültürel alanlar için geçerli," diye açıklıyor Fransa'nın Türkiye Büyükelçisi Sayın Bernard Emié.

Fransa'nın Avrupa Birliği Dönem Başkanlığı ve Cumhurbaşkanı Sarkozy'nin çalışmasıyla ilgili bilançonuz nedir?

Fransa Dönem Başkanlığı, bazen "öngörülemez büyük çalkantılarla" karşı karşıya kaldığı 2008 yılının son altı ayı boyunca, her şeyden önce Avrupa'ya bir yüz ve bir ses kazandırmak için çalıştı. Avrupa ortak bir şekilde hareket ettiği ve tam anlamıyla kenetlendiği zaman güçlü ve sözü dinlenir olduğunu hatırlatmak istedi. Fransa krizlerin yönetimine önem verdi (Gürcistan, mali kriz) ama aynı zamanda "inşa etmeye" de gayret gösterdi. Göç ve sığınma konusunda bir anlaşmanın onaylanmasıyla göç konusunda olsun, savunma Avrupasının güçlendirilmesi olsun, sera etkisi yaratan gazların emisyonlarının azaltılması üzerine, dünyanın diğer ülkelerine yol gösteren iddialı programın onaylanmasıyla iklim değişikliği konusunda hedeflerine ulaştı. Fransa Dönem Başkanlığı esnasında Avrupa, tüm bu konularda büyük ilerlemeler gösterdi.

Türkiye'ye gelirse, Fransa'nın Avrupa Birliği Dönem Başkanlığının 2008 yılı ortalarında ne derece endişeyle karşılandığını belki de hatırlayacaksınız. Ne var ki, 19 Aralık 2008'de gerçekleşen hükümetlerarası konferans vesilesiyle iki yeni müzakere başlığının açılmasıyla Dönem Başkanlığı bir "mutlu son" ile tamamlandı. Hiçbir şey önceden kazanılmıyordu. Dönem Başkanlığımızın Türkiye konusundaki "adil ve tarafsız" niteliği üzerine sözümüzü tutma irademizi de ortaya koyan bu sonuca ulaşmak için, hem bizim hem de Türk hükümetinin kararlılığı gerekti. Bu sonuç, en üst düzey Türk yetkilileri tarafından memnuniyetle karşılandı. Fransa Dönem Başkanlığı, aynı zamanda daha önce hiçbir zaman bu altı boyunca olduğu kadar birbirleriyle diyalog içinde olmamış Fransa ile Türkiye'nin birbirlerine yakınlaşmalarına da katkıda bulundu. Türkiye'ye gelişinizden bu yana Fransa-Türkiye ilişkilerindeki gelişmelerden bize biraz bahsedebilir misiniz?

Türkiye'ye yaklaşık on sekiz ay kadar önce geldim. Her iki ülke de o dönemde neredeyse aynı anda uzun seçim dönemlerinden çıkıyorlardı. Bu seçim süreçleri boyunca Fransa ile Türkiye arasındaki diyalog, doğal olarak biraz azalmıştı. Yanlış anlamalar olmuştu ve görüş farklılıklarımızı birbirimize açıklamıyorduk. Dolayısıyla ekibimle birlikte, iki dostun anlaşamadıkları zamanlarda birbirleriyle dürüstçe tartışmaları ve bakış açılarını karşılaştırmaları gerektiği inancıyla, bu diyalogu yeniden dinamik kılmak için büyük bir gayretle çalıştım. Yaptığımız tam olarak budur: 2007'nin Eylül ayından bu yana, ziyaretler son derece düzenli aralıklarla ve karşılıklı olarak birbirini takip etti. Geçtiğimiz Mart ayında İstanbul'da düzenlenen Dünya Su Forumu vesilesiyle Türkiye'ye gelen, hükümetin iki numaralı üyesi, Devlet Bakanı, Ekoloji, Enerji, Sürdürülebilir Kalkınma ve Bayındırlık Bakanı Sayın Jean-Louis Borloo'nun da aralarında bulunduğu en az sekiz Fransız bakan Türkiye'yi ziyaret etti. Dışişleri ve Avrupa İşleri Bakanımız Sayın Bernard Kouchner iki kez Türkiye'ye geldi. Cumhurbaşkanımız ve Başbakan Erdoğan, uluslararası buluşmalar çerçevesinde dört kere bir araya geldiler.

Parlamentolararası diyalog da hatırı sayılır şekilde yoğunlaştı: Bir düşününüz, geçtiğimiz on sekiz ay boyunca yaklaşık kırk Fransız parlamenter Türkiye'ye geldi!

Bu diyalog, birbirimizi daha iyi anlamamızı ve birçok dosya üzerinde ilerlememizi sağladı. Öncelikle, Türkiye ile Avrupa Birliği arasında devam eden müzakerelerin nihai sonucu konusundaki görüş farklılıklarımızı birbirimize açıkladık. Yine de bu görüş farklılıklarının, sürecin devam etmesini engellemeleri, müzakerelerin mümkün olduğunca serinkanlı bir şekilde, ilgili 35 başlığın azamisi üzerinde devam etmeleri gerektiği konusunda görüş birliğine vardık. Aynı zamanda, Türkiye'de yanlışlıkla Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki müzakerelere bir alternatif olarak algılanan Akdeniz için birlik konusunda da birbirimize açıklamalar yaptık. Başbakan Erdoğan, Temmuz 2008'de, Akdeniz'de birliğin başlatılması için Paris'te gerçekleşen zirveye katıldı. İki yıldan biraz daha uzun bir süre önce, gerçek bir ikili krize yol açan Ermeni Sorunuyla ilgili olarak, Fransız hükümeti, yeni yasal önlemlerin onaylanmasından ve Ekim 2006'daki yasa önerisinin Senato gündemine alınmasından yana olmadığını kamuya açıkladı. Fransa bugün, Cumhurbaşkanı Gül tarafından geçtiğimiz Eylül ayında Erivan'a gerçekleştirilen cesur ziyaretle başlatılan Ermenistan-Türkiye ilişkilerinin normalleşme sürecini etkin şekilde desteklemektedir. Aynı zamanda, PKK terör örgütüne karşı mücadele etmek üzere polis işbirliği ve hukuki işbirliğimizi de hatırı sayılır şekilde yoğunlaştırdık.

Fakat ülkelerimiz, 2008 yaz aylarında Gürcistan'da ya da 2009 yılı başında Gazze'de olsun, G20 zirvesinin hazırlıkları ya da mali krize koordineli bir yanıt olsun, özellikle bölgesel ve uluslararası sorunlar konusunda, şimdiye kadar hiç olmadığı kadar çok işbirliği gerçekleştirdiler. Bu yeni işbirliğinin bir simgesi de, Başbakan Erdoğan'ın diplomasi danışmanı Sayın Ahmet Davutoğlu'nun, Fransa Cumhurbaşkanı'nın 2009 Ocak ayında Damas'taki heyetinde yer almasıdır. Bu, Fransa-Türkiye diplomasi tarihinde şimdiye kadar hiç görülmemiş bir olaydır ve ülkeimizin tüm büyük uluslararası sorunlar konusunda ne derece beraber hareket ettiklerini göstermektedir!

Siyasi ve ekonomik alanlardaki durum nedir?

- Siyasi alanda diyalogumuzu ve işbirliğimizi derinleştirmeye devam edeceğiz. Uluslararası toplumun ve Fransa'nın, tüm müttefiklerinin desteğiyle yeniden tam şekilde bünyesine girdiği NATO'nun önceliklerinin tam merkezinde bulunan Afganistan, bunun için imtiyazlı bir alan olabilir. Askerlerimiz zaten yıllardır Kabil'de saha üzerinde işbirliği yapıyorlar ve Fransa ile Türkiye, bu ülkenin istikrarı için çalışma yolları konusunda aynı analizi paylaşıyorlar.

- Ekonomik alanda da ilişkilerimiz yoğunlaşmaya devam ediyor: Fransa ile Türkiye arasındaki ticaret hacmi 2008 yılında 11 milyar euroyu geçti. Bu rakama daha önce hiç ulaşmamıştı. Bu da 2007 yılına göre % 10'a yakın bir ilerlemeyi göstermektedir!

Türkiye'ye ihracatımız, 2008 yılında % 9 arttı ve 5,7 milyar euroya ulaştı. Bu rakam, Fransa'nın tüm dünyaya gerçekleştirdiği ihracattaki toplam ilerlemenin çok daha ilerisinde (+yüzde 2,1). Aynı zamanda, Türk ürünlerinin Fransa'ya ihracatı da, 2007 yılına göre % 10 artarak 5,3 milyar euroyu aştı. Bu da, Fransa'ya gerçekleşen toplam ihracattaki ilerlemenin neredeyse iki misli. Fransa'nın ticari hacmi daha fazla (383 milyon euro) olma-

devam ediyor fakat 2005 yılından bu yana dengeye oturma eğilimi gösteriyor. Türkiye, 2006'dan beri Fransa'nın dünya üzerinde 12. sırada yer alan müşterisi ve AB dışındaki ülkeler arasında (Japonya'nın önünde!) 5. sırada yer alan müşteri. Dünya ekonomisinin yakında bu resesyondan çıkmasını temenni ediyoruz ve hedefimiz, bu ticari değişimleri 2011 yılı sonuna kadar 15 milyar euroya taşımak. Buna paralel olarak Türkiye'deki Fransız yatırımları da, özellikle bankacılık ve sigorta alanlarında, hatırı sayılır şekilde arttı ve Fransa'ya, Türkiye'de (stoklar anlamında) Hollanda'dan sonra 2. yabancı yatırımcı haline getirdi.

Kültürel alanda, Fransa'daki Türk Yılı hazırlıkları ile ilgili neler söyleyebilirsiniz? Fransa'da bir Türk Yılı düzenleme fikri, 2006 yılında Türkiye'de düzenlediğimiz Fransız Kültür Baharı esnasında ortaya çıktı ve o zamandan bu yana büyükelçilik tarafından etkin ve enerjik bir şekilde desteklendi. Türk Yılı, Fransa tarafında, Dışişleri ve Avrupa İşleri Bakanlığı, Kültür ve İletişim Bakanlığı tarafından düzenleniyor ve Culturesfrance tarafından ortaya konuyor. Türk tarafında ise İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı ile bağlantı içinde Dışişleri Bakanlığı ve Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından düzenleniyor. Organizasyon komitesine Fransa tarafında AXA Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Henri de Castries, Türkiye tarafında eski büyükelçi Necati Utkan başkanlık ediyor. Büyükelçilik İşbirliği ve Kültürel faaliyet eski müsteşarı Stanislas Pierret Fransız tarafının komiseri. İstanbul Fransız Kültür Merkezi eski müdürü Arnaud Littardi kendisine yardım ediyor. Türk tarafında IKSU Genel Müdürü Görgün Taner ile Sabancı Müzesi Müdürü Nazan Ölçer birlikte çalışıyorlar. Gördüğümüz üzere, bir rüya takıma sahibiz.

Türkiye'de görevde bulunmak ve bu ülkedeki, İstanbul'daki ve diğer büyük şehirlerdeki olağanüstü kültürel hareketliliğe şahit olmak şansını bulunca, insan doğal olarak bu hareketliliğin Avrupa'da daha da büyük bir kitleye hitap etmesini arzu ediyor. Önümüzdeki 1 Temmuz'dan 31 Mart 2010'a kadar devam edecek olan Türk Yılı'nın, günümüz dinamik, modern ve yaratıcı Türkiye'sinin imajını yansıtmak için mükemmel bir platform oluşturacağına inanıyorum. Büyükelçilik, bu büyük buluşmayı hazırlayan Fransız-Türk ekibin tümüyle yanında yer alıyor. Fransız-Türk organizasyon komitesinin toplantılarında, 400'den fazla etkinlik belirlendi. Bu etkinlikler Paris'te ve Fransa'nın tüm diğer bölgelerinde gerçekleştirilecekler. Bu etkinlikler arasında, ülke mirası sergileri (Paris'te, Büyük Saray'da, İstanbul üzerine "İki kıta için bir köprü"), çağdaş sanat ve fotoğraf sergileri, tiyatro, dans ve sokak sanatları gösterileri; klasik ve çağdaş müzik konserleri; Türk sinemasına saygı festivalleri; çok sayıda edebi, akademik ve ekonomik etkinlik yer alıyor. Türk Yılı, Mart 2010'dan sonra İstanbul Kültür Başkenti 2010 çerçevesinde şimdiden programlanmış Fransız-Türk sanatsal işbirliği çalışmaları sayesinde devam edecek.

Sizce ekonomik krizin, Fransa'daki Türk Yılı organizasyonunun düzgün şekilde yapılmasına negatif bir etkisi olabilir mi?

Ekonomik aktivite düşüşe geçtiğinde, bundan ilk olarak kültür ve iletişim alanları etkileniyor. Üzücü ama böyle. Ekonomik ortam Türk Yılı için daha da iyi olabilirdi. Fakat Fransız ve Türk tarafları, ülkelerimiz arasındaki bu büyük buluşmanın başarılı olmasını istiyorlar. Türk Yılı için daha şimdiden tüm gayretleriyle seferber olmuş AXA (Yönetim Kurulu Başkanı Henri de Castries, Türk Yılı organizasyon komitesine büyük bir enerji, kişisel gayret ve

Bernard Emié

olağanüstü bir etkinlikle başkanlık ediyor), Areva, EADS, Total, BNP Paribas, Mazars, Gras Savoye, La Poste, Groupama, LVMH, Publicis gibi Fransız şirketlerine, Türk şirketlerinin de mümkün olduğunca kısa bir zaman içinde katılmalarını temenni ediyorum.

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne uyum süreci boyunca gerçekleştirmesi gereken reformlarda ilerleyişi konusunda neler düşünüyorsunuz?

Müzakereleri yakından takip eden herkes, reformlarda bir yavaşlama olduğunu görüyor. Geçtiğimiz sonbaharda yayınlanan son ilerleme raporu ile Avrupa Parlamentosu tarafından hazırlanan rapor da bunu söylüyordu. 2004-2006 atılımından sonra, Türkiye'nin öncelikle kendisi ve Türk halkı için gerçekleştirdiği bu reformların hız kesmesi üzücü. Yerel seçim kampanyaları da Türkiye'yi bir duraklamaya itti. Hepimizin arzusu, Cumhurbaşkanı Gül'ün 26 Mart'ta Brüksel'e yaptığı ziyaret esnasında Cumhurbaşkanı Barroso'nun da hatırlattığı üzere, Türkiye'nin reformlar yoluna yeniden hırsıyla atılmasıdır. Ben yine de uzun vadede Türkiye'ye güveniyorum. Geriye bir göz attığımız zaman, Türkiye'nin son yıllarda Avrupa'nın itici gücü sayesinde olağanüstü değişiklikler yaşadığını görüyoruz. Bence bu değişiklikler, önümüzdeki on, on beş yıl içinde şahit olacağlarımızın yanında çok küçük kalacaklar!

Sizce Türk ekonomisi dünyadaki krize nasıl karşı duruyor? Türkiye'de yerleşik Fransız şirketlerinin durumları nasıl?

Uluslararası mali kriz herkesi etkiledi ve tüm ekonomiler de bu krizden derin şekilde etkilendiler. Son bir dizi makro-ekonomik göstergenin de kanıtlandığı üzere, ne yazık ki Türkiye de krizden etkilenen ülkeler arasında. Ben yine de Türk ekonomisinin, geçmişte olduğu gibi şimdi de sıçrama yapma kapasitesine sahip olduğuna inanıyorum. Çünkü Türk ekonomisi hem sağlam temeller üzerinde, hem de 2000-2001 krizi Türk mali sektörünün zaten istikrara kavuşmasını sağlamıştı. Türkiye'nin yakın bir zaman içinde IMF ile imzalamaya hazırlandığı program, Türk ekonomisine gerçek bir soluk teşkil edecek ve ekonominin yeniden yapılanmasını devam ettirmeyi sağlayacaktır. Fransız şirketlerine gelince, Fransa'da olduğu gibi Türkiye'de de krizden etkilendiler. Yine de, Türk ekonomisinin sıçrayışı ve dinamizmi için gayretle çalışıyorlar, dolayısıyla yatırımlar devam etmeli ve hatta daha da genişletilmeli.

Son olarak eklemek istediğiniz bir söz var mı?

Evet, Fransa ile Türkiye arasındaki dostça ve yoğun ilişkinin temel direklerinden biri olan "Aujourd'hui la Turquie" gazetesinin kalitesini dile getirmek istiyorum. Aynı zamanda, ülkelerimiz arasında, paylaşılan uzun tarih boyunca oluşmuş ve hepimizin çok önem verdiği Fransa-Türkiye ilişkilerinin ne derece güçlü olduğunu vurgulamak istiyorum. Hiç kuşku yok ki bu tarih, önümüzdeki yıllarda Türk Yılı gibi önemli etkinliklerle daha da parlak ve güçlü bir hal alacaktır. Türkiye'ye geldiğimden bu yana, seleflerim gibi benim de, gazetenizi elimden geldiğince yürekten desteklediğimi de ifade etmek istiyorum. Bu iddialı 50. sayı için sizleri tebrik ediyorum. Mutlu yıllar "Aujourd'hui la Turquie". Bu parlak gazeteye uzun bir ömür diliyorum!

Kendine Yabancılaşan Türkçe

* Erkan Oyal

Spinoza "Bir dili kullananlar bozmazsa, dışarıdan hiç kimsenin buna gücü yetmez," diye asırlar öncesinden sesleniyor. Evet her toplum kendi dil kuralları içinde, kendi sözcükleriyle düşünüyor, konuşuyor ve yazıyor. Okumak ve doğru konuşmak zihinsel bir çaba gerektiriyor. Dil bozulunca sağlıklı düşünülüyor ve toplumun dirliği sarsılıyor. Ulusların anadilleri küreselleşmeyle birlikte özellikle TV dizileri ve yapımları, reklam spotları, ithal markalar, internet yoluyla özellikle Amerikanca-İngilizce sözcük ve kavramların, argonun, gençliğin kendi arasında konuştuğu taklit sözcüklerin, Türkçe fonetiğiyle oynanmış cümlelerin istilasına uğruyor. İletişim teknolojisinin yazı ve konuşma dillerinde değişikliğe yol açtığı bir gerçek. Sosyal, ekonomik, kültürel değişim ve teknolojik gelişme, dilin önemini azaltmasa da, görseleğin ve müziğin öne çıktığı bir çağda yaşıyoruz. Yüzyüze iletişime ayrılan zaman kısalıyor. Medya aracılığıyla iletişim artıyor. Türk toplumu henüz okuma alışkanlığı kazanmadan kolayca tüketilebileceği programlar sunan görsel medyanın tutsağı oldu. 90'lı yıllarda devlet yayın tekeli fiilen yıkan özel televizyonlar ve özel radyolar, toplumun hayatla ilgisi eğlence, yemek yarışmaları, ekran evlilikleri gibi kalitesiz programlar aracılığıyla kurmakta ve kullanılan sokak dili Türkçenin kirletmesine yol açmaktadır. Hatta radyoların kullandığı argo kelimelerle hedef kitlelerini yarattıklarından söz edilmektedir. Artık dili yönlendiren dinamikler ne Dil Kurumu'nun, ne edebiyatçıların, ne okulların, ne kamusal yayın organı TRT'nin ne de Devlet Tiyatrosu sanatçıların elinde. 1970-1980 döneminde TRT televizyonu yayınlarıyla Anadolu'daki Türkçe bilmeyen köyler, hatta Suriye, Irak ve İran halkı Türkçeyi öğrendi. TRT'nin tek kanal olduğu dönemlerde nitelikli Türkçe standardını yüksek tutulabilirdi. Özel televizyonlar karşısında kalitesini koruyamadı. Türk dili üstüne popüler tartışmalar bugün gazete sütunlarında, dergi eklerinde

ve edebiyat dergilerinde yoğun şekilde sürüyor. Gazetelerde dilin doğru kullanılmasıyla ilgili sütunlar yer alıyor. Düzgün Türkçe kullanılmasıyla ilgili kitaplar satış listelerinde ön sıralarda. Bazı yazarlar ırkçı veya milliyetçi dese de, yabancı sözcüklere anadilinde sözcükler türeten, diksiyon, yazım (imla), gramer, vurgu, noktalama konularında anadilini özenle korumaya çalışan ülke sayısı az değil. Norveç ve İzlanda ilk akla gelen örnekler. Bilinçli toplumların konuya ulusal çıkarları açısından yaklaşması da son derece haklı bir taleptir. Türkçe, bozulma sürecine 60'lı yılların sonuna başdöndürücü bir hızla girmiş ve bugünkü perişan durumuna gelmiştir. Birkaç yüz kelimeyle konuşuluyor, az sayıda kelimeyle yazılıyor. Yanlış cümleler nedeniyle iletişim zorlaşıyor. Dilde birlik ilkesi uygulanamıyor. Konuşma dili kadar, yazım (imla) alanında da kargaşa sürüyor. İnceltme ve uzatma imi (işareti) olarak kullanılan şapka, yazımda ciddi sorunlar yaratıyor. Kurallar değiştiriliyor, kurala uyulmuyor. Kullanılan yeni ve eski kelimelerle deyimlerin anlamını halk bilmiyor. Yazı dilinde Türkçeye güzelliğini kazandıran ünlü/sesli harfler kullanılmıyor. "cm ylmz, gncrckell, slm" gibi internet ve reklamcılık kısaltmaları dilin güzelliğini bozuyor. 29 harfli Türk alfabesi üç harfin baskısı altında. X, W ve Q harfleri Türkçede kendilerine yer açmaya çalışıyor. Eğitim kurumlarında kalitenin düşmesi dil üzerinde doğrudan etkili oluyor. Üniversite öğrencileri bile kullandığı sözcüklerin anlamını açık ve net olarak bilmiyor. Eğitim sistemi öğrencilere anadilini doğru öğretmiyor. Ama özel ilköğretim okullarında, hatta ana sınıflarında yabancı dil eğitimi verme gibi bir lüks göze çarpıyor. Türk insanı yazılı kültürü değil, konuşmayı seviyor. Düzgün ve kurallı konuşmaya ihtiyaç duymadan, vücut diliyle iletişim

Dil devrimi aslında bir düşünce devrimidir. Türkiye Türkçesi, bugün birçok sorununa ve baskıya rağmen, resmi dil olmanın ötesinde güzel bir edebiyat dili ve bilim / teknoloji dilidir.

kuruyor. Yarım yamalak dinliyor, anlamakta hiç zorlanmadığını sanıyor; ama pek çok şeyi yanlış anlıyor. Düşünmeye üşenen, okumayı sevmeyen, günde en az 4 saat televizyon izleyen bir toplum yapısı oluştu son dönemde Türkiye'de. Acil önlem alınmazsa 10-15 yıl sonra Amerikanca'nın, argonun ve internet dilinin istilası büsbütün artacağı ve Türkçenin tanınmaz duruma geleceği endişesi yaygın. Osmanlı Türkçesi, çok sayıda Arapça, Farsça ve -son dönemlerde- Fransızca sözcüklerden oluşmuş bir sentez olsa da devletin resmi dili, halkın konuşma dili tarih boyunca hep Türkçe oldu. Dünyanın en eski dilleri arasında yer alan ve çok geniş bir coğrafyada farklı diyalektlerle konuşulup yazılan Türkçe, binlerce yıldır en zor koşullarda bile varlığını korumayı başardı. Yabancı sözcükler Türkçenin sentaksına ve kurallarına boyun eğerek Türkçeye uyum sağladı. Türkçe Sözlük'te 75 bin sözcük bulunmaktadır. 15-16 bin dolayında sözcük diğer dillerden gelmiştir. Yazar Murat Belge, yüzyıl kadar önce Türkiye'de hegemonik yabancı dilin Fransızca olduğuna değinerek "...ikinci Almanca, üçüncü açık arayla İngilizceydi," dedikten sonra sansasyon, sosyalizasyon, otomasyon gibi pek çok kelimeye Türk ağzının alıştığından ve İngilizce hegemonyasına rağmen İngilizce telaffuzun kullanılmadığından söz ediyor. Kombinasyon ve sosyetik gibi Fransızca havası verilmiş uyduruk kelimeler de Türkçede yaşam bulabiliyor. Türk dilinin evrimi 150 yıldır sürüyor. Cumhuriyet rejimi, yeni bir toplum modeli kurarken, öğrenilmesi güç Arap harfleri yerine Latin harflerini esas alan Türk alfabesine geçme kararı almış (1928) ve %10 dolayındaki okur-yazar oranını artırmak için yaygın bir eğitim seferberliği başlatmıştır. 1930'lu yıllarda Türkçe Arapça ve Farsça sözcüklerden kurtarılmış, özüne dönmesi ve sadeleşmesi için Türk Dil Ku-

rumu kurulmuş ve birçok yabancı Türkologün katılımıyla dil kongreleri toplanmıştır. Atatürk bu çalışmalara fiilen katılmıştır. Kurum sonradan tasfiyecilikle suçlansa da Türk devrimi, dilini ve yazısını bütünsel bir dil planlamasıyla yeniden üretmeyi bir noktaya kadar başarmıştır. Yaşayan Türkçe karşı çıkanlar tarafından bile kullanılabilir hale gelmiştir. Dil devrimi aslında bir düşünce devrimidir. Türkiye Türkçesi, bugün birçok sorununa ve baskıya rağmen, resmi dil olmanın ötesinde güzel bir edebiyat dili ve bilim/teknoloji dilidir. 12 Eylül 1980 askeri darbesi, siyasal olduğu kadar kültürel yıkıma da yol açmasının başlıca örneği olarak 1983'te Türk Dil Kurumu'nu kaldırmasıyla "dil devrimi" fiilen durdurulmuş olması gösterilmektedir. Daha çok Dil Akademisi'ne benzeyen yeni oluşum, 1988'te yeni yazım kılavuzuyla bazı yerleşik kuralları ve sözcüklerin yazılışını değiştiren, kaosa yol açmıştır. Bugün dil konusunda açık bir cahillik ve umursamazlık duruma hakim olmuş görünüyor. Özellikle radyo ve televizyonların, dil konusundaki duyarsızlığına değinmeden geçmeyelim. Çünkü dil bilincini geliştirmek için onlara çok büyük görevler düşüyor. Bir zamanlar dil jandarması olduğu, dili fakirleştirdiği öne sürülen yeni Dil Kurumu, çalışmasını sözcük üretme yerine akademik yöne kaydırmış bulunuyor. Dilde arlaşma çabaları bundan böyle aydınların demokratik Dil Derneği'ne düşüyor. Osmanlıca-Öztürkçe çekişmesi polemik konusu olarak gündemdeki yerini koruyor. Dilde sadeleşmeyi sol-sosyal demokratlar sahiplenirken, sağ-milliyetçi-liberal akım Arapça sözcükleri savunmaktadır. Liberal kanat, halkın dil bakımından kazandığı ileri sürülen serbestliğin gelecekte dil özgürlüğüne dönüşmesi durumunda her türlü bayağılaşmanın yanında anlatım ve anlam zenginliği getireceğini iddia edebiliyor. Bu görüşe karşı olan ve 26 Eylül'ü 'Dil Bayramı' olarak kutlayan aydınlar Atatürk'ün dille ilgili vasiyetine sahip çıkarak, devrimini sürdürme yolunda ilerliyor.

* Dr. Erkan Oyal

Şapka!

(1. Sayfadan Devam)

Kadıköy'ün Moda semtinde mini mini bir ofiste, üniversiteli gençlerin, kah ülkenin önemli akademisyenlerinin, kah yazar çizen kısmının, kah devlet erkanının yazılarını büyük bir titizlikle bilgisayarlara aktarmalarını gerçekten övgüye değerdir. Mesai saati de yok gibidir. Gazetenin sahibi Hüseyin Latif kardeşim ve Mireille Sadège başrolü oynamaktadırlar, ama çalıştıkları kişilerle hiç de öyle ilişkiler içinde görülmezler. Onlar da adeta birer ağır işçi gibi çalışırlar. Bendeniz de bu çarkın içinde, her sayfaya sporla ilgili yazı düşen biriyimdir. Yazıları

bazen ofise gelir yazarım, bazen de bir yerde e-mail yoluyla gönderirim. Sonra diğer yazılar gibi benimki de Fransızca'ya çevrilir ve sizlere sunulur. Dediğim gibi bütün bunlar çok zor koşullarda gerçekleştirilmektedir. Ankara yolu çoğu defa çığnemiş, bazı olanaklar kazanılmak uğruna... Öylesine bir çırpını vardır ki, taaa Paris'e kadar çoğu kez yolculuk etmek durumunda kalınmıştır. Sevgili dostum Türkiye Büyükelçisi Osman Korutürk de, bu gazeteye elinden geldiğince destek vermeye gayret etmiştir. Ben 41 yıldır gazetecilik yapmaktayım. İnanın, meslek hayatımda hiçbir gazetenin böylesine zor koşullarda yayın hayatını sürdürdüğüne tanık olmamışım. Şimdi bu 50. sayı... "Daha nice sayılara!" demek en azından meslek onuru açısından gereklidir. Ben de öyle yapıyorum. Ve de Türkiye'nin tek Fransızca gazetesine, umarım bundan böyle gereken destek fazlasıyla verilir.

* Kemal Belgin, Gazeteci

Hayal, Gerçek Olurken...

(1. Sayfadan Devam)

Çocuk doğdu, emekledi, yürümeye başladı, konuştu, sorular sordu, cevaplar aldı, sorulara cevap verdi, olgunlaştı. Elbette gelişimi devam ediyor. Ama artık bir yetişkin... Fakat ne yazık ki "yarın hayatta olur muyum, karnım doyar mı" korkusunu hala üzerinden atamadı. Siyasal dengelerin bugün Türkiye'nin konumunu çok daha önemli bir noktaya getirdiği şüphesiz. Türkiye her zamankinden daha fazla merak konusu. Burayı anlamak, tanımak isteyen insanlara ulaşmak stratejik bir önem arz ediyor. Bu bilgi alma talebini görmezden gelmek olmaz. *Aujourd'hui la Turquie* de bu talebi karşılamak gibi önemli bir misyon üstlenmiş durumda. Anadili Fransızca olan ya da bir yayını Fransızca takip etmek isteyen herkes *Aujourd'hui la Turquie*'ye ulaşmalı. Türkiye'den ve Avrupa'dan haberler, farklı bakış açıları, ilginç söyleşiler, araştırma yazıları, sanat ve kültür aktiviteleri, uzman-

larından ekonomik, sosyolojik, politik analizler... Dört yıldır dolu dolu, meraklısına ulaşmak üzere büyük bir özveri ve heyecanla hazırlanan bir gazete *Aujourd'hui la Turquie*... Şimdi bu gazetenin 50. sayısını elinizde tutuyorsunuz. Her emek gibi bu gazeteye gönül verenlerin emeği de çok değerli... Ama her şeyden önce ciddi bir sorumluluk isteyen bu kadar önemli bir işi her türlü zorluğa rağmen sürdürme gayretleri takdir edilmeli. Umarım bu güzel gazete, bundan sonra daha çok insana ulaşacak, daha sık periyotta okuyucusuyla buluşacak. Ve tüm bunlar olurken "yarın hayatta olur muyum" sorusu aklına hiç gelmeyecek. Çünkü varlığının ne kadar önemli ve değerli olduğunu bilenler her zaman *Aujourd'hui la Turquie*'nin yanında olacak. Macera devam ediyor, herkese keyifli okumalar dilerim.

* Bilge Demirkazan

*Aujourd'hui
la Turquie*

Gözlükte modanın takipçisi

Zeynep Toygar, Doğubank'taki Rengin Optik ve Sun Optik mağazalarının işletmecisi. Güneş gözlüğü mevsimi başlamışken optik işinin en iyi pazarı olan Doğubank'u ziyaret ettik ve yeni modelleri inceledik. En güzel, marka gözlük modellerini daha uygun fiyata bulabilmek için, sizi tüm içtenliği ve güler yüzüyle karşılayacak olan Zeynep Hanım'ın mağazasına uğramayı unutmayın...

Zeynep Hanım, bu mesleğe nasıl başladınız? Şimdi neler yapıyorsunuz?

1980 yılında Notre Dame de Sion Lisesi'nden mezun olduktan sonra İstanbul Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdim. Yapacağım meslek aslında en başından belliydi; babamın yanında gözlükçülük yapacaktım. Gözlükçülük bizim baba mesleğimiz. Babam İstanbul'da Türkiye'nin ilk gözlük fabrikasını kurmuş. Fabrikamızı iki yıl önce Çin faktöründen dolayı kapatmak zorunda kaldık çünkü çok fazla zarar etmeye başladık.

Uzun bir süre bilgisayarlı cam kesme makinelerini ithal ettik, bu makineleri Türkiye'de birçok mağazaya verdik. Sonra son on, on beş senedir perakende sektörüne geçtik. Bizim başka yerde şubemiz yok. Çok fazla dağılmak istemiyoruz başka semtlere, çünkü işin ucu kaçınca kontrol etmek zorlaşıyor.

Doğubank'ı tercih etmenizdeki sebep nedir?

Doğubank, gerek optik gerekse güneş gözlüğü sektörünün kalbidir diyebiliriz. Tüm toptancılar, ithalatçılar, imalatçılar buradadır. Eskiden burada toptancı yerimiz vardı, orayı kapattık başka bir hana taşındık ve burayı da perakendeye çevirmeye karar verdik. Burası gözlükçüler çarşısı gibidir. İstanbul'un diğer semtlerindeki gözlükçülere göre buradaki dükkanların yaptıkları indirimleri duyunca biz bile şaşırıyoruz. Bütün mağazalar arasında kıyasıya bir rekabet var.

Türkiye'de modayı takip eden belli bir kesim var. Eskiden

kışın ortasında güneş gözlüğü takan birini gördüğümüzde şaşırırdık, şimdiyse modayı takip edip yaz, kış demeden gözlük takanlardan bunu yadırgamaz olduk. Bu, sizin güneş gözlüğü satışlarınızı da etkiledi mi?

Aslında genellikle şubat ayının ortasında, güneş çıktığı anda gözlük satışlarımız başlar ve eylül ayına kadar da devam eder; ama tabii sizin de dediğiniz gibi modayı takip edenlerin kışın güneş gözlüğü takma istekleriyle bizim de satışlarımız arttı. Artık tam on iki ay boyunca güneş gözlüğü satıyoruz. "Güneş gözlüğü sezonu bitti, optik satışları başladı," diyemiyoruz hiçbir zaman, çünkü kar bile yağsa o gün muhakkak iki veya üç tane güneş gözlüğü satışımız oluyor. Mesela araba kullananlar güneşten rahatsız olup gözlük alıyorlar. Küresel ısınmadan dolayı mı bilmiyorum ama eskiden eylül ayında yağmurlar başlardı, şimdiyse aralık sonuna kadar güneş gitmiyor. Öte yandan şimdi göz ameliyatı olanlar on iki ay güneş gözlüğü takmak zorunda kalıyorlar çünkü ışığa karşı hassasiyet oluyor. Yani güneş gözlüğü satışlarımız optiği geçti diyebilirim.

Güneş gözlüğü alırken nelere dikkat etmek gerekir?

Öncelikle gözlüğün hafifliğine dikkat edilmeli. Yüzünüzde rahat olmalı çünkü onun bütün gün yüzünüzde olduğunu hissetmemeniz gerekiyor. Önemli olan bir diğer faktör de gözlüğün camları. Camlarda en önemli şey kristal cam olması, yani bildiğimiz cam üzerine polarize kaplama olan camların olmasıdır. Bu polarize kaplı camlar ultraviyole gibi güneşten gelen zararlı ışınları geçirmez, yansımaları kaldırır. Ayrıca camların koyu renk olması da dikkat edilmesi gereken bir faktördür.

Gözlük modelleriniz sürekli değişir mi?

Her sene model değişimimiz olmuyor, bir sezonda iki veya üç yeni model çıkarıyoruz. Son üç, dört senedir XL dediğimiz büyük modeller çok moda. Önümüzdeki seneden itibaren küçük modellere dönüşeceğini tahmin ediyorum. Bir model en az iki yıl raflarda kalıyor, sonra yavaş yavaş eski modellere dönüş başlıyor. Hatırlarsanız bir zamanlar beyaz çerçeveler modaydı, şimdi onlardan hiç yok ama eminim iki seneye tekrar çıkarlar.

Ekonomik kriz sizi de etkiledi mi?

Evet etkiledi. Tam bizim durgun olduğumuz zamana denk geldi kriz ayları. Ekim ayından beri işlerimiz durgundu, bütün gün satış yapmadan oturduğumuz günler oldu; ama şimdi sezonun başlamasından dolayı satışlar eski hareketliliğine döndü. Bundan sonra daha da iyiye gitmesini bekliyoruz. Eskiden Türkiye'de gözlük üreten yedi, sekiz tane fabrika vardı fakat küreselleşmeden dolayı artık bir veya iki tane kaldı. Sektör bu anlamda çok zor durumda. Çin burada en büyük faktör. Herkes modeli alıyor, gidiyor Çin'de ucuz yapıyor ve satıyor. Optik cam sektörü de aynı durumda.

Müşteri portföyünüz nasıl?

Buraya gelen kişiler genellikle bütün İstanbul'u dolaşmış, elinde belli bir model ve fiyat olan kişiler. Her şeyi bilerek gelirler, çok sıkı da pazarlık ederler. En çok üniversite öğrencileri gelir mağazamıza. Maalesef turistler Doğubank'ı bilmedikleri için gelmiyorlar.

* İnci Kara

Louis Vuitton: Seyahat, yaşam sanatı ve yaratıcılığın bileşkesi

1854 yılında genç bavul yapımcısı Louis Vuitton işe başladığında seyahat hala bir "macera"ydı. Ama o günden bu zamana trendler ve moda ne kadar değişirse değişsin markanın sihiri hep aynı kalabilmeyi başardı. Birinci kalite bir el işçiliği, nesilden nesile geçen zanaatkarlık anlayışı ve nerede nasıl olursa olsun gezginlerin her türlü ihtiyacını karşılama tutkusunu...

2 Şubat 1821'de Napolyon'un ölümünden 3 ay önce dünyaya gelen Louis Vuitton, orta halli bir ailede yetişti. Ailedeki tüm erkekler bahçıvanlık yapıyordu ancak genç Louis 14 yaşına geldiğinde bahçıvanlık dışında bir şeyler yapması gerektiğine inandı ve Paris'e gitmeye karar verdi. Hiç parası olmadığı için, yürüyerek yaptığı yolculukta zaman zaman farklı işlerde çalışarak Paris'e ulaşmayı ancak 1 yılda başara bildi. 1837'de Paris'e ulaştığında Fransız Kralı Louis Philippe bir suikastten kurtulmuş ve endüstri devrimini yeni başlamıştı. Genç Louis, bu beklenmeyen ekonomik gelişmeden payını almalydı.

Kralın başdanışmanı herkese "Zengin olun!" diye sesleniyordu. 2. İmparatorlukla birlikte kadınlar modaya çok daha fazla ilgi duymaya başlamıştı. Dönemin kıyafetleri çok geniş ve hacimliydiler. Seyahatler çoğaldıkça bu giysilerin, ustalıklı sandıklara yerleştirilmesi ihtiyacı arttı. İşte Louis Vuitton'un geleceği bu meslekteydi, sandık üreticisi olmalıydı.

Ustası Mr. Marechal'in yanında çalıştığı zaman içerisinde şık lady'lerin vazgeçemediği bir uzman oldu ve ünü yayıldı. Bu arada İmparatoriçe Eugenie'nin sandıkcısı olma şerefine ulaştı. Louis Vuitton'un önünde artık aydınlık günler vardı. 1854'te kendi şirketini kurmaya karar verdi. Her zaman "çağın ilerisinde" bir kimlik olarak Paris'in o dönemki en şık caddelerinden, şimdiki bilinen ismiyle Rue des Capucines'de ilk mağazasını açtı.

Sandıklarda sürekli bir yenilik yapması gerektiğini düşünürken öncelikli olarak dönemde yuvarlak olan üst kısımlarını düzleştirerek, sandıkların üst üste konulabilmesini sağladı. Sandıkları gri renkli özel bir kanvasla kapladı ve iç kısımlarına sadece elbiseler için değil, eldiven ve diğer aksesuarlar için de özel bölmeler yaptı. Böylece Louis Vuitton, modern sandıkları icat etmiş oldu.

Demiryolu ve denizyolu taşımacılığında bağlantılar genişliyordu ve bu nedenle halkta müthiş bir heyecan vardı. Artık tren kompartmanlarında yemek bile yenilebiliyordu. Louis Vuitton, dönemin en önemli transatlantığı "Compagnie Generale Transatlantique"nin planlarını gördüğünde geleceğin seyahat anlayışını da öğrenmiş oldu. Yeni bir yaşam tarzı yoldaydı ve sandıklar modernize edilmeliydi... 1859 yılında Paris'teki mağaza küçük gelmeye başladı ve birçok alternatiften sonra yeni atölye için en iyi seçeneğin Asnières olduğuna karar verdi. 1871'de mağazasını da uluslararası yolcuların konakladığı Grand Hotel'in karşısına açtı. Louis Vuitton'da inovasyon son hızla devam ederken bu dönemde "Wardrobe Trunk-Gardrop Sandık" doğdu.

George Vuitton'un işe başladığı dönemde 1885 yılında, Fransa dışındaki ilk mağaza Londra'da açıldı ve büyük bir ilgi gördü. Yeni tasarım sandıklarla birlikte koleksiyona

özel valizler ve tuvalet çantaları de eklendi. Louis Vuitton, tüm bu gelişmeler olurken Fransa'nın o dönemki en ünlü zanaatkarlarından destek alıyordu.

Louis Vuitton'un sandıkları o kadar çok ilgi gördü ki, sahteleri üretilmeye başlandı. Gri kanvas çok fazla kopya edilince çizgili versiyonu tasarlandı. Ancak onun da taklit edilmesi çok fazla vakit almadı, bu nedenle George Vuitton birçok kez mahkemeye başvurmak zorunda kaldı. 1896 yılında çizgileri bırakıp geometrik bir desen kullanması gerektiğine karar verdi. Birçok denemenin ardından monogram deseni ortaya çıktı, babasının anısına isminin başharflerini de desene ekledi. Desen, lüks dünyasında bir sürpriz etkisi yarattı. Monogram deseni tescil ettirildi.

İmparator Eugenie'den sonra, George Vuitton zamanında da dönemin asilzadeleri Louis Vuitton ürünlerini kullanmaya devam etti. Çok fazla seyahat eden Mısır Hidivi, Rus Çarı, İspanya Kralı gibi soylular, Louis Vuitton'u tercih ettiler.

Buhar makinesi bütün dünyayı etkisi altına

almıştı, Orient Express ile Paris-İstanbul yolculuğu sadece 3 güne inmişti. Bu dönemde Louis Vuitton ürün gamını daha da genişletti. Şapka ve iç çamaşırları için özel çantalar, kompartmanlarda giysileri buruşmadan asılabileceği bölmeler bu yeniliklerden sadece birkaçıydı. 1893 yılında George Vuitton, New York'a sadece 7 günde gitti. Üst zümrelerin üyeleri artık çok daha fazla seyahat ediyordu. George Vuitton ürünlerin en az şekilde yer kaplamasına dikkat ediyordu. Louis Vuitton'un en önemli ürünlerinden "Steamer Bag" ve içinden bir yazı masası çıkan "Secretary Trunk" bu dönemin ürünleriydi.

Seyahat alışkanlıkları arttıkça Louis Vuitton yeni ürünler çıkarmaya devam etti. Kongo'yu keşfeden ünlü gezgin Savorgnan de Brazza seyahatlerinde kendisine eşlik edecek bir yatak istedi ve kendisi için valizin içine girebilen özel bir tasarım yapıldı. 3. Napolyon'un Paris'te Sultan Abdülaziz ve Çar 2. Alexander gibi ünlü konuklarını da ağırladığı ve binlerce kişinin katıldığı kainat fuarında Louis Vuitton, bronz madalyayla onurlandırıldı.

George Vuitton Amerika'nın o dönemki büyük mağaza zincirlerinden birinin sahibi John Wanamaker ile tanıştığında yeni bir dönemin başlangıcına imza atmış oldu. Hollywood yıldızları da Louis Vuitton'un sihirine karşı koyamadı. Marlene Dietrich, Ginger Rogers ve Cary Grant gibi sanatçılar da markadan vazgeçemez hale geldiler.

1954'te Gaston L. Vuitton, markanın 100. yılı kutlanırken yeni bir mağazaya taşınmaya karar verdi. Buradan ilk alışveriş edenler Mısır Kralı Faruk, Luchino Visconti, Lauren Bacall, Yul Brynner, Kirk Douglas ve Jerry Lewis oldu. Audrey Hepburn'un de vazgeçemediği ve halen en çok tercih edilen seyahat çantalarından "Keepall" bu dönemde patlama yaptı. Dünya genelinde 426 mağazası bulunan Louis Vuitton sürekli çıkardığı yeni ürünleriyle el işçiliğini, çağın gereklilikleriyle en yüksek kalitede buluşturmaya devam ediyor. Louis Vuitton, İstanbul'da Nişantaşı, Suadiye ve İstinye Park'taki mağazalarında müşterileriyle buluşuyor.

Osman Necmi Gürmen: 'Duygusu gerçek, kurgusu muhayyile' hikayelerin yazarı

Gazetemiz *Aujourd'hui La Turquie*'yi ilk çıktığı günden beri yani 50 sayıdır destekleyen birçok önemli isim var. Bunlardan birisi de Osman Necmi Gürmen. Kendisiyle ne zaman görüşmek istesek o yoğun temposunun içinde bize de zaman ayırır. Geçtiğimiz günlerde Necmi Bey'e telefon ettim ve kendisiyle sohbet etmek istediğimi söyledim. Her zamanki gibi beni kırmadı ve Mecidiyeköy'de bulunan evinde randevu verdi.

Necmi Bey çok güzel ağırladı beni o gün. Hoş sohbetimizin yanında ikram edilen çaylar ve brownie'ler de sohbetimize lezzet kattı. Neler mi konuştuk? İlk olarak kendisinden el yazısı kadar orijinal bir anlatı istediğimi belirttim ve böylece başladık konuşmamıza. Gazetemizin 50. sayısından girdik konuya, Necmi Bey'in son kitabı "Saint Michel'in Develeri"ne geldik, sonra 50 sayısı benim için önemli ya, bu yüzden 50 yıl önceki Paris kafelerinden ve şimdikilerden bahsettik, sonra bir bakmışız Necmi Bey'in üzerinde çalıştığı romanından konuşuyoruz. Hepsini anlatacağım kısa kısa. Ama önce Necmi Bey ile ilgili ufak bir bilgi vermek istiyorum.

Osman Necmi Gürmen 1927 yılında İstanbul'da doğmuş. İlk kez 1946 yılında Paris'e gitmiş ve o gün bugündür hayatı İstanbul-Paris arasında sürüp geçiyor. Kendisi gerek Fransa'da gerek Türkiye'de çok okunan bir yazar, aynı zamanda gazetemizin de yayın kurulu üyesi. Bizim kadar Necmi Bey de 50. sayımızın çıkmasından büyük mutluluk duyuyor. Tıpkı diğer okurlarımız, destekleyenlerimiz gibi, o da bu gazetenin Türk-Fransız ilişkileri açısından ne kadar önemli olduğunu farkında. Sohbetimiz sırasında da bunu birçok kez dile getirdi.

Gazetemizde mart ayından beri Necmi Bey'in son kitabı "Saint-Michel'in Develeri"nde yer alan bazı öyküleri yayınladık. Şubat ayında okullarıyla buluşan novella türündeki (Fransızca'da nouvelle) bu kitabın içinde 12 tane kısa hikaye bulunuyor. Necmi Bey kitabından bahsederken en başta bütün hikayeleri Fransızca yazdığını, sonradan onları Türkçe olarak tekrar kaleme aldığını

söyledi. Gürmen'in söylediğine göre; "bu kitaptaki hikayelerin hepsi 'duygusu gerçek, kurgusu muhayyile' düşlerde gerçekleşmiş hikayeler". Bu cümlesini şu şekilde açıkladı Necmi Bey: "İnsan içindeki düşüncelerini, iç aleminin keyfini anlatmak için bazen kelime bulamıyor. Ve sonra da sanata; resme, müziğe veya edebiyata yani kelime sanatına yöneliyor. Bununla da içindeki o hisleri karşındakilere anlatmaya başlıyor. Bir yazarın görevi hislerini okurlarına anlatabilmesidir. Bu nedenle, yazar yazı yazarken bir süre sonra etik, estetik kavramlarının üstüne çıkıyor ve gerçeküstü olayları da kullanıp bu hissi orada yaratmaya çalışıyor. Gerçeküstü yazılar içeren birçok kitap var. Onları, ilk çıktığı zamanlarda aldım ve okudum. Kitap okunduğu zaman çok fazla şey anlaşılıyor, düşünceye bakıldığında bir şey bulunamıyor; ama his alemine bakıldığında okuru vuruyor ve düşündürmeye başlıyor 'bu konu beni neden etkiliyor' diye ve o andan itibaren de düşünce okura

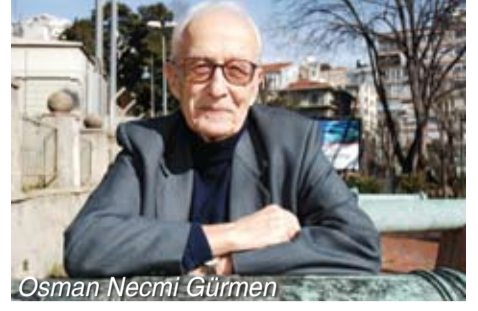
ait oluyor, yazara değil. Kitaptaki hikayeler hayal ve gerçeklik arasında hikayelerdir. Değim gibi insanın iç alemini anlatabilmek için gerçeklik yetmiyor. Ben gündelik olaylarla iç alemimi anlatamıyorum, olayların dışına çıkmam gerekiyor. Benim amacım, okuyucuda bir hissiyat uyandırıp devamında okuyucunun, kendi kendine neden o hissiyatın içinde uyandığını düşünmesini sağlamak. Eserlerimin kara mizah olduğunu düşünenler var. Oysa ben, yaptıklarımın güldürücü olmaktan ziyade, düşündürücü nitelikte olmasını ve mizah ötesine geçmesini isterim. Ayrıca yazılarımın mizah yanının olduğunu düşünmüyorum". Necmi Bey aslında bütün bu açıklamaları "Saint-Michel'in Develeri" kitabının önsözünde anlatmaya çalışmış. Kitapta her hikayeden önce önsöz gibi kısa özetler de bulunuyor. Bunlar, Necmi Bey'in o hikayeyi yazmasına ilham veren yerleri, esinlendiği olayları anlatıyor. Kitabın başka bir özelliği de her hikayenin başlangıç sayfasına, hikayeye ilgili renkli karikatürler konulmuş olması. Ben "Saint-Michel'in Develeri"ni incelemeye devam ederken, Necmi Bey'den de kitaptaki öykülerden kısaca bahsetmesini istedim.

"Bunların hepsi zamanla ortaya çıkan ufak hikayelerdir. Ben öyle masanın başına oturup 'şimdi hikaye yazacağım' demiyorum. Ne zaman bana o hikayeyi yazdıracak duygu gelirse, o zaman yazırım ve çekmeceme koyarım. İşte bunlar da o şekilde çekmecemde birikenlerin bir kısmı". Hikaye yazmanın roman yazmaktan daha kolay olduğunu söyleyen Necmi Bey, bu sırada üzerinde çalıştığı yeni romanından da bahsetti: "Üç yıldır bir roman üzerinde çalışıyorum fakat ne zaman biter ve çıkarırım bilemiyorum. Çok ilginç, tarihsel bir roman olacak. Sizin de bildiğiniz gibi roman uzun nefesli bir yazım türüdür. Ben bir romanı ancak üç, dört senede yazıp bitiriyorum. Hikaye yazmak roman yazmaktan daha kolay, çünkü arada kopacak bir konu olmuyor; ama roman yazarken, yazmaya 15-20 gün ara verseniz konuyu devam ettirmekte

zorlanırsınız, bir önceki kurguya devam etmeniz ve kurgular arasında kopukluk olmaması gerekir. Hikayeleri yazarken ilham gelir, oturursunuz, kurguyu kurarsınız ve bir, iki saatte yazar bitirirsiniz. Benim romanlardan beklediğim, içindeki karakterlerle ve yaşanan olaylarla okuyucuya bir şey verebilmek. Oysa küçük hikayelerden oluşmuş kitaplardaki karakterler okuyucunun aklında kalmaz. Sadece bir anlık bir ilgi duyulur ve sonradan unutulur. O kitaplarda, sadece yaşanan olayların okuyucuyu çarpmasını bekliyorum. Yani iki kitap türü arasındaki beklentilerim çok farklı".

"Saint-Michel'in Develeri"ndeki hikayelerin çoğu Paris'teki teras kafelerinde geçiyor. Yer olarak Paris olmasının sebebi de Osman Necmi Gürmen'in ömrünün 63 yılını Paris'te geçirmesi. Elbette bu süre içinde Türkiye'ye geliş gidişleri de olmuş. Necmi Bey, hikayelerinin büyük bir kısmının, teras kafelerde oturup oradaki insanları ve onların yaşamlarını izlerken içinde uyanan hissin, zamanla, aklında kurguya dönüşmesiyle muhayyile

Osman Necmi Gürmen

türünü ortaya çıktığını birçok kez üstünü çizerek tekrarladı. Paris'in o meşhur kafelerinde insanların yeni insanlarla tanışma olanağının olduğunu düşünen Gürmen'e göre bu yerler bulunduğu caddeyi gözetim altına alan tribünlere benziyorlar.

Konumuz Paris'in meşhur teras kafelerine gelince ben de Necmi Bey'e son 50 yılda o teras kafelerin değişip değişmediğini sormadan edemedim. "O günden bugüne birçok şey değiştiği gibi Paris'teki kafeler de değişti. Birçoğu kapandı, yerlerine McDonald's gibi fast-food yerleri ya da kıyafet satan dükkanlar açıldı. Hâlâ var teras kafeler ama 50 sene önceki kadar değil. O yıllarda benim en çok gittiğim,

ilham aldığım kafe, Luxembourg Meydanı'ndaki *Le Mahieu* idi, şuan orada bir McDonald's var. Onun gibi olan benim eskiden gittiğim başka kafeler de var, yani şimdi yerinde başka şeylerin olduğu kafeler. Ama mesela Saint Michel Meydanı'nda *Le Départ* adında bir kafe var hatta benim "Saint-Michel'in Develeri" hikayem orada geçiyor, o kafe hâlâ duruyor. Onun dışında Montparnasse'da *Le Select* var çok sık gitti-

ğim, o da geçmiş olan bir kafe. Eskiden teras kafelere çok sık giderdim ama artık çok fazla çıkamıyorum odamdan dışarıya; çünkü yeni kitaplar çıkarmak, duygularımı, düşüncelerimi başkalarına aktarmak için günde sekiz saat çalışıyorum. Zaten şimdi o kafelerde yapılan kahveler de güzel olmuyor. Fincanların boyutları küçüldü, kahvelerin tatları değişti. Birçok yer filtre kahve kullanıyor veya kahveleri makinelerde hazırlıyor, onların da tadı kahvenin suyu çıkmış gibi oluyor". Son olarak Necmi Bey'in 50 yılda Paris'teki kafeler hakkındaki kısa yorumu da şu şekilde: "Café'lerin café'si artık içilmez oldu".

* Hüseyin Latif

Frankofon Gündem Sesleri" / "Les échos du monde francophone !" : Aujourd'hui la Turquie serüveni, sergi oluyor!

2005 yılından bu yana aylık olarak yayımlanan gazetemiz *Aujourd'hui la Turquie*'nin kapakları, tarihin tozlu sayfaları olmaktan çıkarak "canlanıyor": 1-6 Haziran tarihleri arasında Notre Dame de Sion Fransız Lisesi'nin sergi salonunda (Galeri'de), 11-14 Haziran tarihleri arasında ise İstanbul Fransız Kültür Merkezi'nde

50 sayımızın serüveni izleyicilerle buluşuyor. "Frankofon Gündem Sesleri" / "Les échos du monde francophone !" sergisi, Türkiye'nin tek Fransızca gazetesi olan *Aujourd'hui la Turquie*'nin beşinci yayın hayatına girerken gerçekleştireceği etkinliklerin sadece bir tanesi. Detaylı bilgi için: alaturquie@gmail.com +90 216 550 22 50 Sergi Sponsoru: Seven Sanat Galerisi - Moda ve Teşvikiye

Genç kalemlerden eşitlik konulu öyküler: "AB Değerleri Öykü Yarışması"nın üçüncüsü düzenleniyor...

Avrupa Birliği'nin temel değerlerinden biri olan eşitlik konusunu yetismekte olan kuşaklara ileterek düşünce dünyalarını zenginleştirmeyi amaçlayan yarışma, Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın işbirliğinde AB Bilgi Büroları Ağ koordinasyonunda gerçekleştiriliyor. İstanbul, Ankara, Adana, Antalya, Bursa, Denizli, Diyarbakır, Gaziantep, İzmir, Kayseri, Mersin, Samsun, Trabzon, Van, Konya ve Edirne illerindeki lise öğrencileri "AB Değerleri Öykü Yarışması"na katılabilecek. Yarışmaya öykü göndermek isteyen öğrenciler, öykü yazarları ve akademisyenlerin katıldığı "Öykü ve Eşitlik" konulu sohbet toplantılarına katılarak, Türkiye'nin usta öykücü ve akademisyenlerinden eğitim alacaklar. Gençleri eşitlik konusunda yazmaya ve okumaya teşvik eden yarışmanın ilk etabında, iller dü-

zeyindeki yarışmalarla her il için üç yarışmacı belirlenecek. Bunu, Ankara'da yapılacak olan ve 16 ilin temsilcileri arasından ilk üç girenlerin belirleneceği ulusal yarışma izleyecek. İller düzeyinde dereceye girenler, çeşitli ödüller kazanırken ulusal yarışmada dereceye girenler, hem Brüksel'de AB kurumlarına hem de Stockholm'e düzenlenen bir ziyaret programıyla ödüllendirilecek.

Son başvuru tarihi 18 Eylül 2009 olarak belirlenen yarışmanın ulusal etabı Kasım ayında Ankara'da yapılacak.

Ayrıntılı bilgi için:

Selda Paydak, Basın İletişim Yöneticisi
Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu
selda.paydak@ec.europa.eu
Burcu Nakıboğlu, Gaziantep Ticaret Odası,
Ağ Koordinatörü
bnakip@gto.org.tr

Seven Sanat Galerisi 50 yıldır düşlerinizi çerçeveleyiyor

Aujourd'hui la Turquie gazetesi olarak 50. sayımızı kutlamaya hazırlanırken röportaj yaptığımız kurumlar içinden birinin de 50 sayısıyla önemli bir bağın olduğunu öğrendik. Moda'da komşumuz olan Seven Sanat Galerisi bu yıl 50. yılını kutluyor. 1959 yılında kurulan Seven Sanat Galerisi bugünlere babadan oğla devirle gelmiş. Osmanbey'deki ilk galeriyi kapattıktan sonra 1973'te Moda Caddesi'ne taşınan Seven Sanat Galerisi'nin 18 yıldan beri Teşvikiye'de de bir şubesi bulunuyor. Ayrıca Ankara'ya da siparişle çerçeve gönderiyor.

Şimdi Moda Caddesi'ndeki merkez galerinin sahibi olan İsmail Seven, babasının yanında çerçevencilik işlerini yapmaya başladığında on yaşını henüz doldurmuş. Hep tezgahın gerisinde işini yapmış, bu nedenle de şimdi müşteri geldiğinde onun ne istediğini hemen anlayabiliyor. "Küçükken çerçeve tasarımımda çok hevesliydim. Gece uyurken bile aklımda motifler çizerdim, sabah uyanır uyanmaz da aklımda tasarladıklarımı kağıda çizerdim. Ben bunları o zamanların kısıtlı imkanlarında yaşadım. Şimdiyse bir resim geldiği anda, hayalimde ona bir çerçeve çiziyorum. Müşteriye hemen o sırada 'size bir profil yapacağım, beğenmezseniz almazsınız' diyorum. Müşteri kabul ediyor, resmi alıyorum, çerçevesi hazırlıyorum; inanın daha bugüne kadar beğenilmeyen ve alınmayan hiçbir çerçeve olmadı".

Seven Sanat Galerisi Türkiye'de hem galerici hem de üretici olan tek firma. Onların kuruluşundan önce Yahudiler bu işi yaparlarmış. En başta sadece üretici konumunda olan Yahudiler, satış da yapmaya başlamışlar ve arkasından üretimi kapatmışlar; bir zaman sonra satışı da kapatmışlar. Böylece hem perakendeci hem de üretici olarak sadece Seven Sanat Galerisi kalmış. Türkiye'deki çoğu resim ve heykel müzesinin çerçevelerinin üretimini ve bakımlarını bu firma yapıyor.

Bu işlerin çoğundan ücret almayan İsmail Bey, bunu sanata bir katkı olarak gördüğünü söylüyor. Ayrıca Türkiye'deki Four Seasons, Hilton, Ritz Carlton gibi büyük ve önemli otellere de çerçeve yaptıklarını belirten İsmail Bey, kendilerinden başka hiçbir firmasının üç metre üzerinde çerçeve yapabilecek kapasitede olmadığını da ekliyor: "Yaptığımız çerçeveleri çok fazla ihraç edemiyoruz çünkü rakamlar uymuyor. Bizde maliyetler çok yüksek. Polonya'da her yıl çok büyük bir çerçeve fuarı düzenleniyor. 1992 yılından beri çerçeve almak için o fuara gidiyorum. 2004 yılında da o fuara katılımcı olarak gittik ve orada bir stand açtık. Amerika, Kanada, Yunanistan gibi ülkelerden çerçevelerimizi çok beğenenler oldu. Fakat fuara Malezya, Endonezya, Çin, Kore gibi düşük kaliteli ve aynı zamanda düşük fiyatlı ürünler üreten ülkelerden de katılımcılar oluyor. Bizim çerçevemizin kalitesi onlarınkinden kat kat farklı, ama ne yazık ki alıcı önce kaliteye değil fiyatlara bakıyor. Bizim karşımızda rakip olarak Çin var, olmazsa İtalya var. Ben İtalya ile baş edemem çünkü kullandığım bir tane makine var. Biz gereken çoğu malzemeyi dışarıdan alıyoruz, mesela çerçevede kullandığımız ağaç Güney Amerika'dan geliyor. Biz sadece işçiliğini yapıyoruz, dolayısıyla da maliyetler yüksek oluyor ve çerçevelerimizi ihraç edemiyoruz".

Çerçeve dışında ayna da imal eden Seven Sanat Galerisi'nin sadece ayna üzerine faaliyet

gösteren bir galerisi de var. Orta halli müşterilerinin aynalarını gelip kendilerinin inceleyerek seçtiklerini söyleyen İsmail Seven, zengin müşterilerinin aynalarının mimarları tarafından seçildiğini vurguluyor. Ayna seçimi konusunda galeride çalışanlardan da yardım alınabiliyor. Öte yandan Seven Sanat Galerisi'nin bir de dershanesi var. Dünyaca ünlü İranlı ödüllü ressam, Javad Soleimanpour burada ders veriyor. İsmail Seven ile Javad Soleimanpour'un ilişkisi 1999 yılına dayanıyor. Bir gün, Soleimanpour İstanbul'dayken

İsmail Bey'in yanına gitmiş ve ona birkaç resmini göstermiş. İsmail Bey gördüklerinden çok etkilenmiş ve bunun üzerine o resimleri satın almış. Sonra Javad Soleimanpour'a "Sene ekim ayında gel de sana burada bir sergi açalım," demiş. Ünlü ressam ekim ayında resimleriyle gelmiş, çok güzel bir sergi yapılmış ve anında bütün resimleri satılmış. O günden sonra da Soleimanpour, Türkiye'ye yerleşmiş.

İsmail Bey'den imal ettikleri çerçeveler hakkında kısa bir bilgi vermesini istediğimiz zaman İsmail Bey çok güzel bir cümleyle başladı konuşmasına: "Biz sizin hayallerinizi çerçeveleyiyoruz. Bizim özelliğimiz şöyle; müşteri bir çerçeve beğeniyor ve biz onu tamamen müşterinin istediği tarzda yaratıyoruz. Rengi, boyutu, şekli, kısaca her şeyiyle müşterinin isteğine göre hazırlanıyor. Müşteri gelip bana aklındaki hayali anlatıyor, ben o hayali kendi haya-

limle birleştiriyorum, onu çerçeveleyorum ve müşteriye sunuyorum. Bunun dışında çerçeve imal ederken yurtdışından aldığımız mallardan, bize gelen kataloglardan veya tamir için getirilen çerçevelerden etkilendiğimiz oluyor. Mesela Sabancı'dan, Koç'tan gelen çerçevelerin tamirini yaparken beğendiğimiz çerçevelerin kalıplarını, motiflerini alıp kendimizinkilere uyguluyoruz. Çerçeve gerçekten çok önemli çünkü o, tabanındaki resme, asılmış olduğu duvara farklı bir anlam katıyor, bulunduğu mekanı değiştiriyor".

Aslında basit bir iş gibi görünen ama benzersiz bir zevk ve tecrübe gerektiren çerçevencilik sanatının anayurdu Fransa. İsmail Bey bu konuda şunları söylüyor: "Fransa kalitesinde çerçeve dendiği anda her şey değişir. Fransa'nın çerçeve imal tekniği bir numaradır, ama aynı zamanda çok da maliyetli ve işçilik isteyen bir tekniktir. Keresteler yani ham ağaçlar, enine doğru parçalar halinde bir ters bir yüz eklenir, yapıştırılır ve sonra bu şekilde çerçevenin profili ortaya çıkar. Biz önceden bu tekniği kullanıyorduk ama şimdi başka bir teknik kullanıyoruz. Satın aldığımız keresteleri kendi makinelerimizde şekillendiriyoruz. Şeklini verdikten sonra boyuyoruz. Üzerlerine kaplama yapacağımız zamanlarda da hep elle kaplama yapıyoruz, asla makine kullanmıyoruz".

Seven Sanat Galerisi'nde toplam otuz kişi çalışıyor. Atölyede çalışan ustalar kırk yıldan beri burada çalışıyorlar. En yeni çalışmaya başlayan kişi sekiz sene önce çalışmaya başlamış. Atölyede hiç çırak bulunmuyor, çalışanların hepsi birer usta. Tam 50 yıldır tanınmış, tanınmamış birçok kişiye çerçeve hazırlayan Seven Sanat Galerisi, daha uzun yıllar müşterilerinin hayallerini çerçevelemeye devam edeceğini duruşu ve kalitesiyle kanıtıyor.

* Sinem Çakmak

"Türk Süsleme Sanatları" Karma Sergisi : Bir Doğu Klasikliği

Dolmabahçe Sarayı Sanat Galerisi geçtiğimiz ay muazzam bir sergiye ev sahipliği yaptı: "Türk Süsleme Sanatları" karma sergisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Köksal Toptan'ın desteğiyle 26 Nisan ile 5 Mayıs 2009 tarihleri arasında galerinin büyümlü atmosferi içinde sanatseverleri ağırladı.

Unutulmaya yüz tutmuş sanatlarımızı yakından tanımak için sergiye gezerken, Geleneksel Türk Süsleme Sanatları Eğitim Merkezi Müdürü Dilek Çalış ve burada ders veren önemli minyatür sanatçısı Taner Alakuş bize eşlik etti. Sergide, her biri

alanında uzman olan eğitim görevlilerinin birbirinden ilginç eserleri (Tezhip: Nilüfer Kurfeyz, Selim Sağlam; Minyatür: Taner Alakuş; Kaatı: Dürdane Ünver, Müjgan Başköylü; Ebru: Hikmet Barutçugil; Hat: Talip Mert) yer aldı.

Geleneksel Türk süsleme sanatlarının yeniden canlandırılmasını ve günümüze kazandırılmasını hedefleyen serginin ilki, TBMM Milli Saraylar Daire Başkanlığı tarafından 2004 yılında yapılmıştı. Geleneksel sanatlarımızı en çok destekleyen Köksal Toptan'ın yardımlarıyla, Serginin ardından Yıldız Sarayı Ferhan Binalarında "Geleneksel Türk Süsleme Sanatları Eğitim Merkezi" açıldı. O günden bu yana bu sanatlara olan ilgi, gün geçtikçe artıyor. Merkezde eğitim ücretsiz olduğundan başvuran öğrencilerin seçimi konusunda hocalar oldukça titiz davranıyor. Bu kurslara şehirdışından, hatta Japonya'dan gelen öğrenciler bile var. Toplam altı dalda eğitim veriliyor. Milli Eğitim Bakanlığı'nın desteklediği kurslar birkaç yıl sürüyor ve tamamlayanlara sertifika veriliyor. Mezun olan öğrenciler için sergiler de düzenleniyor.

25 yıldır Dünya'nın tüm renkleri burada basılıyor!

IPOMET
Matbacılık San. ve Ticaret Ltd. Şti.

Tel: 0212 522 60 48
www.ipomet.com
info@ipomet.com

Kemal Kılıçdaroğlu: Türk muhalefesinde yükselen yıldız

Mart ayı sonunda yapılan yerel seçimlerde Cumhuriyet Halk Partisi'nin İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkan Adayı olan CHP milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu ile, parti binasında Türkiye'nin gündem konularını görüştük.

Yerel seçim sonuçlarını kısaca değerlendirir misiniz? Seçim demokrasisi nasıl işlemiştir? Tartışmaların yaşanmaması için neler yapılmalıdır?

Yerel seçimlerle ilgili ortaya çıkan Türkiye tablosu, demokratik sürecin tamamlanmadığını, bu sürecin henüz başında olduğumuzu gösteriyor. Doğu ve Güneydoğu'da kimliğe dayalı politikanın; yine o bölgede ve Orta Anadolu'da dine dayalı politikanın etkili olduğu görülüyor. Ama insan hakları, kültürel haklar, gelir dağılımındaki dengesizlikler, işsizlik, ekonomideki kötü gidiş, bütün bunlar o bölgelerde siyasetin odağına oturmadı. Örneğin, ekonomik krizle beraber işsizliğin en yoğun yaşandığı yerlerde CHP beklediği oyu alamadı. İzlenen ekonomik politikalara tepki gösterilmesi gerekiyordu ama bu olmadı. Bu şunu gösteriyor; belli politikacılar tarafından bir anlamda insanlarımızın özgürce düşünmeleri ellerinden alınmış konumda. Eğer siyaseti kimlik ya da din bağlamında yaparsanız ve seçmenler kimlik ya da dinle riyle seçim sandığına giderse, insanlar yaşadıkları sorunları sandığa yansıtmamış ve dolayısıyla ertelemiş olur. Bu sorun, yeni değil aslında. 1980 sonrası Türkiye'nin yaşadığı ciddi sorunlardan biri. Bunu aşmanın temel yolu da eğitimidir. İnsanların bu coğrafyada binlerce yıldır kardeşçe yaşadığını, herhangi bir sorun olmadığını; ama ekonomik ve kültürel anlamda bazı sorunların olduğunu ve bunların demokrasiyle aşılabileceğini kabul etmemiz ve anlatmamız gerekiyor. Bu bir siyasal parti sorunundan çok Türkiye'nin sorunu. Bu nedenle her partinin uygun çözümler üretmesi gerekiyor. CHP bu konuda kendi düşüncelerini yeterince açıklayamadı, bu nedenle Doğu ve Güneydoğu'da biraz zayıf kaldı; o bölgedeki insanlara düşüncelerimizi aktarmak, onlarla daha fazla kucaklaşmamız gerekiyor.

E-seçim konusundaysa, aslında her seçim sonrası tartışmalar olur; sandıkların ya da oyların kaçırılması, çöplerde bulunması gibi şeyler gündeme gelir. Bu seçimlerden

sonra, özellikle de İstanbul ve Ankara gibi medyanın ağırlıklı olduğu bölgelerde bu biraz daha fazla tartışıldı. Bu seçimlerin bir başka özelliği, iktidarın büyük ölçüde baskı ve yönlendirmesiyle, bürokrasiyi ve kamu kaynaklarını kullanarak seçime girmesi. Valilerin, kaymakamların özellikle sosyal yardımlaşma ve dayanışma fonunu kullanarak insanlara seçim sürecinde bazı avantajlar sağlayarak onlardan oy almayı esas kılan bir mekanizma görüyoruz. Bu doğru değil. Bu konuda hukukun çalışması lazım, ama bunun için de yargının bağımsız olması lazım. Türkiye'de yargı siyasal iktidarın yönlendirmesi altında kalabiliyor, bu ciddi sorunlarımızdan biri. AB ilerleme raporlarında ısrarla yargı bağımsızlığına vurgu yapılmasına rağmen, hükümet bunu duymamazlıktan geliyor.

Bunların yaşanmamasının tek yolu siyasal iktidar tarafından demokrasi kültürünün içselleştirilmesidir. Bir de seçim sandıklarına siyasal partilerin sahip çıkması gerekir.

Obama'nın Türkiye'ye gelişi sizce ne anlam taşıyor? Başkanın Türkiye için kullandığı "model ülke" tanımı nasıl anlaşılmalıdır? Türkiye, Azerbaycan ve Ermenistan ilişkilerini bir arada sürdürmeyi başarabilecek mi?

Görünmeyen nedenin ABD'nin Irak'tan, Türkiye aracılığıyla ya da üzerinden çekilmeye karar vermesi olduğunu düşünüyorum. Önümüzdeki günlerde daha netleşecek ama Obama'nın Irak'a giderek çekilme zamanının geldiğini söylemesi bunun işareti. Türkiye nasıl bir görev üstlenir bilmiyorum ama Türkiye üzerinden Irak'a girilmesine 1 Mart tezkeresiyle karşı çıktığımız gibi, çekilme konusunda da buradan geçilmesine karşıyız. Geldikleri yollardan çekilmeliler.

ABD'nin Türkiye'ye biçtiği model, Obama'dan önce ılımlı İslam devletiydi, biz de buna kesinlikle karşıydık. Obama parlamentoda yaptığı konuşmasında Atatürk devrimlerine ve laik, demokratik Türkiye'ye vurgu yaptı, bu söylem önemli. Türkiye laik, demokratik ve sosyal bir hukuk devleti olarak ve bu yapıdaki tek Müslüman ülke olarak, İslam dünyasında "model ülke" olacaksa bu yapıyla desteklenmelidir.

Obama, Ermeni vatandaşlarımız konusunda da trajik olayların yaşandığını söyledi ki hepimiz olayların trajik olduğunu kabul ediyoruz. Bu olayların perde arkası nedir, Türk ve Ermeni tarihçilerin ortak çalışmalarıyla bunu ortaya çıkarmak gerekiyor.

Azerbaycan ise kültürel ve tarihsel bağlar açısından Türkiye için çok önemli bir ülke. Ermenistan konusunda Azerbaycan'ın çok haklı talepleri var, işgal edilmiş topraklarından çekilmesini istiyor. Genel Başkanımız Deniz Baykal, enerji kaynakları açısından da çok önemli bir ülke olan Azerbaycan ile aramız bozulursa dış politikada ciddi bir kırılma olabileceğini ifade etti. Bu nedenle Ermenistan politikasının Azerbaycan'ı üzmeden götürmek, Batı'dan gelen telkinlerle politika üretmemek gerekiyor.

Türkiye-AB ve özel olarak da Türkiye-Fransa ilişkileri istenilen düzeyde seyretmekte midir?

AB'nin Türkiye konusunda çifte standart uyguladığı kanısındayım. Üyelik sürecin-

de Türkiye dışındaki ülkelere ne yapıldıysa bize de öyle davranılmalı ama farklı politikalar uygulanıyor. Bu kabul edilebilir değil. Türkiye, AB'nin çok rahat hazmedebileceği bir ülke değil; bu bağlamda üyelik sürecinin uzatılmasını, insanların serbest dolaşımının bir süre ertelenmesini de kabul edebiliriz çünkü Türkiye nüfus ve coğrafi büyüklük olarak diğer ülkeler gibi değil. Bu nedenle Türkiye'ye bir takvim verilmeli. Biz de ona göre planlarımızı yapmalıyız. Bu durum karşısında bizim de politikalarımızı netleştirmemiz gerekiyor; mesela Gümrük Birliği Anlaşmasını Türkiye askıya alabilmelidir, çünkü Türkiye aleyhine bir modele dönüşmüştür. Türkiye yeni arayışlar içine girebilmelidir. AB bu süreçte Türkiye'yi bekleme odasına koyarak kendi stratejik hedeflerine uygun bir ülke konumunda tutmak istemektedir, bunu uygun görmüyoruz.

Fransa'nın olumsuz tutumunu bu kadar net bir şekilde ortaya konması, bizde hayalkırıklığı yarattı. Türkiye, Fransa'nın NATO'nun askeri kanadına dönmesinde bu nedenle daha net tavır almalıydı ve buna karşı çıkmalıydı ama maalesef Türk dış politikası hâlâ edilgen bir yapıda.

Tarihsel sürece baktığımızda, Fransa ile Türkiye arasındaki ilişkilerin çok iyi olması gerekir. Biz demokrasi kültürümüzü Fransa'dan aldık, Fransızca eğitime büyük önem verdik, fakat bu süreçte Ermeni terör eylemleriyle beraber Fransa'yla ters düşmeye başladık. Bence Türkiye, Fransa'ya karşı net bir tutum sergilemekle birlikte uygar bir ülke olarak ilişkilerini devam ettirmek durumundadır. Bizim Fransa'yla ekonomik ilişkilerimiz de iyi durumda, orada ciddi bir Türk kitlesi var, işçilerimiz, okuyan binlerce öğrencimiz var. Buradaki temel sorun, Fransa'daki işçilerimizin Fransız halkıyla tam kaynaşmamasındandır. İkinci kuşak yetiştiğinde, Türk kökenli Fransız vatandaşları daha başarılı bir tablo çizebilecektir. Almanya, Belçika ve Hollanda'da bu süreç başladı, Fransa'da da olacaktır.

Aujourd'hui la Turquie gazetesinin bu ilişkilerin geliştirilmesine bir katkıda bulunabilir mi?

Türkiye'nin kendi yaşadığı sorunların buradan, yabancıların diliyle aktarılması çok önemli. Türk gazetelerinin özetleri büyükelçiliklerden kendi ülkelerine yollanıyordu; ancak Türkiye'deki kulis haberleri, olayların perde arkası, Türk yetkililerin birinci ağızdan söylemleri, onların diliyle aktarılıyorsa bu daha sağlıklı ve tutarlı olacaktır. Dünyanın her yerinde bir politikacının en çok dikkat edeceği hususlardan biri eleştirilerdir; Türkiye'den Fransa'ya yöneltilen eleştiriler nasıldır, bu sizin gazetenizden okunacaktır. Türkiye'deki insanlar, politikacılar, sanatçılar; demokrasi, kültürel haklar, sorunlar nelerdir bakmak istendiği zaman bu kaynak yine gazeteniz olacaktır. Bu açıdan bence çok önemli bir konumdadır. Başarılarınızın devamını dilerim.

CHP'nin su politikalarından bahsedebilir misiniz? Türkiye'nin su kaynakları ne durumda?

Su artık tüm dünyada stratejik bir ürün. Ancak biz CHP olarak suyun ticarileşmesinden yana değiliz, su insanın yaşamı için hava kadar önemli bir madde. Bir insanın geliri olmadığı zaman susuz bırakılması gibi bir şey dünyanın hiçbir yerinde kabul edilebilir değil. Bu çerçevede suyu tek başına ele almak yeterli değil; iklimiyle, doğasıyla, çevresiyle birlikte düşünmek gerekiyor.

İstanbul'un susuz kalmaması için Sakarya'dan su getirildi. Çevreciler de o böl-

Kemal Kılıçdaroğlu

gelerde doğal hayatın değişebileceğini, ciddi sorunlar oluşabileceğini söyledi. Ama bir gerçek var, bir metropolün susuz yaşaması da mümkün değil. Bir şekilde suyun gelmesi gerekiyor. Denizden tatlı su elde edilmesinin bir maliyeti var ve Türkiye henüz bunu karşılayacak durumda değil. Ama önümüzdeki yıllarda suyun önemiyle beraber pek çok ülkede bu gündeme gelecek gibi görünüyor.

Türkiye'nin su kaynakları önemli, su elde etmek için yeni barajlar yapılıyor. Önümüzdeki ciddi sorunlardan bir tanesi de sınıran sular sorunu. Özellikle komşularımızla zaman zaman bu sorunu yaşıyoruz, AB ilerleme raporlarında da konuyla ilgili bazı saptamalar var. Sonuç olarak su, sadece ulusal bağlamda ele alınması gereken bir sorunun ötesinde, uluslararası alanda ele alınması gereken bir sorun olarak gündemimizde duruyor. Birleşmiş Milletler'in bu konuda ciddi çalışmaları, öngörülleri var. Biz BM'nin su konusundaki kararlarına uyulmasını istiyoruz, çünkü BM'nin bütün ulusların çıkarları açısından sorunlara baktığına inanıyoruz. Türkiye, Kyoto Protokolü'nü imzaladı, bu da önemli bir süreç. Sanayisine ek maliyetler getirmekle beraber, dünyada çevrenin ve iklimin korunması açısından Türkiye'nin de önemli bir katkı yaptığını gösteriyor.

Ankara'nın yeraltı sularının kaçırılıp satıldığı söylentileri var...

Yeraltı suları konusunda Türkiye ciddi bir denetim yapmıyor, yerel yönetimler beceriksiz davranıyor. Yasadışı kuyular açılıyor, tarla ve bahçe sulamaları için su elde ediliyor, yani yeraltı sularının önemli miktarının çekildiği biliniyor. Ankara'da 5-6 metrelik bir eksilme olduğu saptanmış durumda. Bu da yeraltı sularının kontrolsüz kullanıldığının bir göstergesi.

Öte yandan atıklarla beraber giden sular da var, çeşitli sanayi ürünlerinin karıştığı; bunların da artırılması ve insanların hizmetine sunulmasının yollarının bulunması gerekiyor. Örneğin İstanbul'da 1 milyon 700 bin metreküp su, direkt Marmara Denizi'ne dökülüyor, oysa biyolojik bir arıtmanın yapılması ve bu suyun park ve bahçe sulamalarında kullanılması gerek. Bunun bir maliyeti var, ama bu suyun yeniden kazanılması dikkate alındığında katlanılabilir, Marmara Denizi'nin korunması açısından da çok önemli bir unsur. Bu konuda ciddi yatırım ve öngörüler var, bunların hızla tamamlanması lazım. Türkiye'nin kendi su sorununu sağlıklı ve tutarlı politikalarla çözmesi gerekiyor.

DÉCOUVREZ
LE MONDE MÉDICINAL
D'ETABAL

ŞİFALI BAL

www.etabal.com.tr
+90 (216) 414 99 77